

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav ekonomických věd

Principy místního ekonomického rozvoje a jejich aplikace na úrovni obcí

Dana Filipová

Bakalářská práce

2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Dana Filipová**
Osobní číslo: **E09345**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**
Název tématu: **Principy místního ekonomického rozvoje a jejich aplikace na úrovni obcí**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce bude zaměřena na charakteristiku a zhodnocení vztahů a aktivit mezi spolupracující podnikatelskou sférou, místní samosprávou a dalšími místními uskupeními. Dále budou analyzovány socioekonomické přínosy vzešlé z této spolupráce.

V práci budou zpracovány mimo jiné tyto oblasti:

- charakteristika místního ekonomického rozvoje a jeho hlavních znaků,
- vymezení hlavních forem spolupráce obcí s podnikatelskou sférou a dalšími místními uskupeními,
- charakteristika vybraného vzorku obcí,
- analýza hlavních přínosů a negativ plynoucích pro spolupracující subjekty.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

- GROSPICĚ, J., a kolektiv. Úvod do regionálních věd a veřejné správy. 5. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.
- MACHÁČEK, J. Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0756-0.
- PEKOVÁ, J., J. PILNÝ a M. JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualizované a rozšířené. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.
- ŽÁŘSKA, E., a kolektiv. Komunální ekonomika a politika. Bratislava: EKONÓM, 2007. ISBN 978-80-225-2293-9.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martin Sobotka, Ph.D.

Ústav ekonomických věd

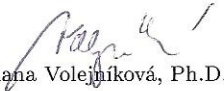
Datum zadání bakalářské práce: 27. června 2012

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.

děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.

vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 16. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na mou práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/200 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako Školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou, nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15. 8. 2013

Dana Filipová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Martinu Sobotkovi Ph.D. za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi poskytli informace. Také bych ráda poděkovala své rodině, která mě v průběhu studia podporovala.

ANOTACE

Tato práce je zaměřena na charakteristiku a zhodnocení vztahů a aktivit mezi spolupracující podnikatelskou sférou, místní samosprávou a dalšími místními uskupeními. Celá práce se zabývá obcemi v Pardubickém a Královéhradeckém kraji. Cílem práce je analýza socioekonomických přínosů a problémů plynoucích pro spolupracující subjekty, tohoto cíle je dosaženo pomocí dat získaných z dotazníkového šetření.

KLÍČOVÁ SLOVA

obec, obecní úřad, rozvoj obce, programy rozvoje, strategický plán, místní ekonomický rozvoj

TITLE

Principles of Local Economic Development and their Application at the Municipal Level

ANNOTATION

This work is focused on the characteristic and the evaluation of relationships between cooperative activities with the business community, local government and other local groups. The thesis deals with municipalities in Region of Pardubice and Region of Hradec Králové. The aim of this work is analyze the socio-economic benefits and problems arising for cooperating entities, this aim is achieved by using data collected from the questionnaire.

KEYWORDS

Municipality, municipal authority, development of municipality, development program, strategic plan, local economic development

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA.....	10
1.1 Obecní zřízení.....	10
1.2 Působnost obce	11
1.2.1 Samostatná působnost	11
1.2.2 Přenesená působnost	12
1.3 Orgány obce	12
1.4 Hospodaření obce	15
1.4.1 Majetek obce.....	15
1.4.2 Rozpočet obce.....	15
2 ROZVOJ MĚST A OBCÍ	17
2.1 Strategické plánování.....	17
2.2 Programy rozvoje obcí a měst.....	20
2.3 Místní rozvoj	22
2.3.1 Mnohorozměrný rozvoj.....	23
2.3.2 Udržitelný rozvoj	23
2.3.3 Místní ekonomický rozvoj.....	24
3 ANALÝZA PRINCIPŮ MÍSTNÍHO EKONOMICKÉHO ROZVOJE.....	28
3.1 Korespondenční analýza	28
3.2 Vyhodnocení otázek	30
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM LITERATURY	49
SEZNAM PŘÍLOH	51

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma běžného rozpočtu	16
Obrázek 2: Schéma kapitálového rozpočtu	16
Obrázek 3: Strategie rozvoje území	19
Obrázek 4: Graf počtu obyvatel malých obcí	31
Obrázek 5: Graf počtu obyvatel velkých obcí	31
Obrázek 6: Graf podílu krajů u malých a velkých obcí.....	32
Obrázek 7:Graf zaměření firem na území obcí.....	33
Obrázek 8: Graf spolupráce s jednotlivými odvětvími	34
Obrázek 9: Graf nejčastějších způsobů spolupráce.....	36
Obrázek 10: Zhodnocení spolupracujících aktivit	37
Obrázek 11: Graf zaměření firem mimo území obce.....	38
Obrázek 12: Graf spolupráce s firmami mimo území obcí.....	39
Obrázek 13: Graf nejčastějších spolupracujících aktivit	40
Obrázek 14: Graf spolupráce s organizacemi veřejné správy.....	41
Obrázek 15: Graf podílu organizací veřejného sektoru.....	42
Obrázek 16: Graf nejčastějších spolupracujících aktivit	43
Obrázek 17: Graf zhodnocení významnosti vybraných způsobů spolupráce	44
Obrázek 18: Graf nejčastější spolupráce	45
Obrázek 19: Graf zapojení občanů do kulturních akcí.....	46

ÚVOD

Rozvoj chápeme jako kladně hodnocené změny života obyvatel dané obce. Cílem rozvojových aktivit obce je spokojenost obyvatel s možnostmi, které obec nabízí, ať už se jedná o možnosti kulturního vyžití, zdravotnictví, školství, nebo množství pracovních příležitostí v obcích a jejich okolí.

Cílem této práce je charakteristika a zhodnocení vztahů a aktivit mezi spolupracující podnikatelskou sférou, místní samosprávou a dalšími místními uskupeními. V práci jsou analyzovány socioekonomické přínosy vzešlé z této spolupráce. Tyto cíle jsou v práci posuzovány pomocí dotazníkového šetření.

První kapitola charakterizuje obec po stránce správy i po stránce ekonomické. Je zde rozebírána působnost obce, a to jak samostatná, tak přenesená. Dále jsou zde vymezeny orgány obce zřizované ze zákona a jejich povinnosti. Tato kapitola se dále zabývá hospodařením obce. V této části je vymezen majetek a rozpočet obce a také rozpočtový výhled.

Druhá kapitola se následně zabývá pojmem rozvoj. Vymezuje pojem strategický plán. Tento strategický plán je zaměřen na rozvoj společenské a ekonomické sféry a jejich přístupu k danému území. Dále je zde vymezen pojem program rozvoje obce, který vychází ze strategického plánu, ale je tvořen na kratší období. V práci je dále charakterizován místní rozvoj a jeho základní rozvojové principy. V této části je charakterizován mnohorozměrný rozvoj, udržitelný rozvoj a místní ekonomický rozvoj. Místní ekonomický rozvoj usiluje o maximalizaci ekonomických zdrojů na daném území, také o zvyšování množství pracovních míst a zvyšování životní úrovně občanů.

Poslední kapitola je zaměřena na analýzu principů místního ekonomického rozvoje, jež byly popsány v předchozí kapitole. Proběhlo dotazníkové šetření, které mělo zjistit názory na spolupracující aktivity v obci. Obce jsou v analýze pro lepší přehlednost rozděleny na malé obce a velké obce, mezi které jsou řazena města a městys Dolní Čermná a městys Častolovice. Korespondenční analýzy jsou zhodnoceny pomocí korespondenčních map, které jsou v této části popsány.

1 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

Dle Kadeřábkové a Pekové (2012) se samosprávou v nejobecnějším smyslu rozumí převážně samostatné spravování záležitostí, které se přímo dotýkají obyvatel. Spravování vlastních záležitostí si vyžaduje určitý právní rámec, který je v českém právním řádu zakotven jak ústavními, tak ostatními zákony.

V obecné teorii je samospráva rozlišena na územní a zájmovou. V obou případech je existence takové samosprávy spojována s existencí veřejnoprávní korporace, tedy subjektu veřejné správy, kterému je svěřena veřejná moc plnit všechny úkoly.

Územní samospráva spravuje záležitosti, které jsou spjaty s určitým ohraničeným územím a osobami, jež mají na tomto území trvalý pobyt. Zájmová samospráva se zabývá spravováním a sledováním chodu činností vykonávaných osobami v jednom konkrétním oboru.

Základní východiska územní samosprávy jsou upraveny legislativou České republiky (dále ČR), například Ústavou ČR, jež vytváří dvoustupňový systém územní samosprávy. První stupeň je tvořen obecními úřady, případně ho tvoří pověřené obecní úřady nebo úřady s rozšířenou působností, druhý stupeň územní samosprávy tvoří krajské úřady.

1.1 Obecní zřízení

Obec je, jak bylo uvedeno výše, veřejnoprávní korporací. Při realizování svých pravomocí podléhá povaze veřejného úřadu. Obec tvoří obyvatelé, kteří kolektivně užívají společné území a mají v ústavě zakotveno právo na samosprávu.

Charakteristickými znaky obce dle Kadeřábkové a Pekové (2012) jsou:

- a) vlastní území,
- b) občané obce,
- c) spravování obecních záležitostí,
- d) vystupování v právních vztazích,
- e) péče o všestranný rozvoj území,
- f) hospodaření dle vlastního rozpočtu a s vlastním majetkem.

Každá část území České republiky je součástí území některé obce, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Toto území tvoří základ obce. Občanem obce je každá fyzická osoba, která je občanem ČR, má v obci hlášen trvalý pobyt a je starší 18 let věku. Spravování obecních záležitostí znamená samostatnou působnost, která je charakterizována níže. Dalším

charakteristickým znakem je vystupování v právních vztazích, to znamená, že obec ve všech vztazích jedná svým jménem a na vlastní odpovědnost. Dále obec hospodaří s vlastním majetkem a dle vlastního rozpočtu, tyto dvě věci tvoří ekonomický základ obce.

1.2 Působnost obce

V současné době obce, díky získání mnoha kompetencí, vykonávají řadu činností.

Tyto činnosti jsou stanoveny v odpovídajících zákonech a předpisech. Veškeré činnosti, které obce vykonávají, lze členit do dvou skupin dle působnosti. A to na působnost samostatnou a působnost přenesenou.

1.2.1 Samostatná působnost

V samostatné působnosti obec ze zákona může ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou. Tyto obecně závazné vyhlášky i nařízení obce musí být vyhlášeny vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, a to na dobu 15 dní.

Do samostatné působnosti obcí dle Charbuského (2007) patří zejména spravování záležitostí, které jsou v zájmu obce a jejích občanů. Dále vytváření podmínek pro uspokojování potřeb bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, výchovy a vzdělávání, ochrany veřejného pořádku a také kulturního rozvoje.

Do samostatné působnosti obce také patří zabezpečování důstojných prostor pro orgány státu a kraje. Dále obec může udělovat čestné občanství obce fyzickým osobám, které se značnou měrou zasloužily o rozvoj obce. Obec může také udělovat ceny obce za významná vědecká, umělecká a jiná díla. Obec se také stará o vlastní hospodaření, kdy majetek obce musí být evidován, využíván účelně a hospodárně a musí být chráněn před zničením, odcizením, či zneužitím.

Do samostatné působnosti patří i spolupráce mezi obcemi. Spolupráce se uskutečňuje buď na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu, nebo na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí. Obce také mohou spolupracovat s obcemi jiných států.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích uvádí, že pokud zvláštní zákon upravuje působnost obcí a nestanoví, že jde o přenesenou působnost obce, platí, že jde vždy o samostatnou působnost.

1.2.2 Přenesená působnost

Při vykonávání přenesené působnosti se dle Kadeřábkové a Pekové (2012) orgány obce řídí zákony a jinými právními předpisy, například při vydávání nařízení. V ostatních případech též usneseními vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů a dále návrhy opatření, nebo také rozhodnutími krajského úřadu, učiněnými podle zvláštního zákona v rámci kontroly výkonu přenesené působnosti. Odbornou a metodickou pomoc ve věcech přenesené působnosti vykonává vůči orgánům krajský úřad.

Nejvýznamnější příčinou přesunu některých povinností státu na obec je přiblížení hlavních záležitostí z oblasti státní správy obyvatelům přímo do místa jejich trvalého pobytu. To znamená, že například pro občanský průkaz nemusí občan do Prahy, ale obec, která plní přenesenou působnost, tento průkaz obstará.

Charbuský (2007) udává, že ministerstvo vnitra kontroluje výkon samostatné působnosti svěřené orgánům obcí. Krajské úřady v přenesené působnosti kontrolují výkon přenesené působnosti svěřené orgánům obcí. Kontrolou se rozumí dozor nad dodržováním zákonů a jiných právních předpisů.

1.3 Orgány obce

Mezi základní orgány obce řadíme zastupitelstvo obce, radu obce a výbory, komisi, starostu a obecní úřad.

Zastupitelstvo je dle zákona o obcích orgán volený na čtyři roky. Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. Počet je dán zákonem o obcích a musí být vyvěšen na úřední desce. Člen zastupitelstva obce je povinen účastnit se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů, je-li jejich členem, dále je povinen plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Zasedání zastupitelstva obce jsou veřejná, o konání zasedání musí zastupitelstvo informovat nejméně týden před zasedáním. Zastupitelstvo dále volí starostu obce.

Zastupitelstvu obce je vyhrazeno v samostatné působnosti obce například:

- a) schvalovat program rozvoje obce,
- b) schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- c) zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- d) zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny,
- e) navrhopvat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhopvat jejich odvolání,
- f) vydávat obecně závazné vyhlášky obce,
- g) rozhodovat o vyhlášení místního referenda,
- h) navrhopvat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí.

Rada obce je ze zákona o obcích v samostatné působnosti výkonným orgánem obce a za svůj výkon odpovídá zastupitelstvu. V přenesené působnosti může rozhodovat pouze tehdy, stanoví-li tak zákon o obcích.

Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové rady. Počet členů je vždy lichý a činí minimálně pět a nejvýše jedenáct členů, nikdy však nesmí překračovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva.

V obci, v níž není rada ustanovena, plní funkci rady obce starosta. Schůze rady jsou neveřejné a rada se schází dle potřeby, z každé schůze se pořizuje zápis.

Dalším orgánem obce jsou **výbory obce**, tyto výbory jsou kontrolními a iniciativními orgány zastupitelstva obce. Počet výborů závisí na rozhodnutí zastupitelstva, počet členů musí být vždy lichý. Předsedou každého výboru musí být člen zastupitelstva dané obce. Výbor plní povinnosti, kterými jej pověří zastupitelstvo obce. V každé obci musí být zřízen ze zákona finanční výbor a kontrolní výbor. Pokud je v obci alespoň 10% občanů z celkového počtu obyvatel, hlásících se k jiné národnosti, než české, musí obec zřídit výbor pro národnostní menšiny.

Dále lze zřídit i další výbory, které plní úkoly, jimiž je pověřilo zastupitelstvo. Také může být zřízen osadní výbor v částech obce, tento výbor musí mít minimálně tři členy.

Obce ze zákona zřizují **komise**, jedná se o poradní a iniciativní orgány rady obce. Mohou předkládat náměty a návrhy. Starosta jim může svěřit výkon státní správy.

Dále jsou komise výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činnosti, v této oblasti jsou odpovědní a podřízeni starostovi. Ovšem v tomto případě předseda komise musí mít zvláštní odbornou způsobilost.

V širším slova smyslu můžeme za poradní orgán považovat i veřejné schůze občanů, které umožňují zjistit názory a preference místních při rozhodování o službách a využít je při zlepšování úrovně řízení a hospodaření obce.

Starosta ze zákona zastupuje obec navenek. Starostu a místostarosty volí zastupitelstvo ze svých členů. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky, za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce.

Starosta:

- a) odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- b) může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,
- c) může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zajištění zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- d) odpovídá za informovanost veřejnosti o činnosti obce,
- e) rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce.

Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce.

Obecní úřad ze zákona tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta.

V oblasti samostatné působnosti plní úkoly jemu zadané zastupitelstvem nebo radou obce; pomáhá komisím a výborům při jejich činnosti.

V oblasti přenesené působnosti vykonává státní správu s výjimkou věcí, jež patří do působnosti rady, zastupitelstva nebo zvláštních orgánů obce, případně komisí.

Funkce **tajemníka obce** je vždy zřizována v obcích, v nichž působí pověřený obecní úřad, není-li v obci zřízena tato funkce, plní jeho úkoly starosta.

Tajemník obecního úřadu ze zákona zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce, a také plní úkoly jemu uložené zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou.

1.4 Hospodaření obce

Ekonomický základ tvoří nezbytnou složku municipality, díky které jsou uspokojovány rozličné požadavky obyvatel. Ekonomické prostředky jsou také využity k rozvoji obce.

Jestliže obce mají plnit základní poslání, je nutné, aby měly odpovídající majetkovou základnu. Majetek je velmi podstatným hospodářským předpokladem existence územních samospráv. Prostřednictvím majetku obec může ovlivňovat sociální a ekonomický rozvoj dané oblasti a společnosti.

1.4.1 Majetek obce

Velmi obecně lze majetek vymezit jako soubor majetkových hodnot. Majetek obcí tvoří zásadní součást ekonomického základu územní samosprávy.

Toth (2005) uvádí, že význam majetku pro obce lze dělit do tří výchozích okruhů:

- a) majetek jako základní podmínka samosprávy, kdy by bez vlastního majetku obce pouze spravovaly cizí majetek a vlastník majetku by rozhodoval o jeho užívání,
- b) majetek jako nástroj, pomocí kterého lze ovlivňovat socioekonomický rozvoj, život v obci a podnikatelské aktivity,
- c) obce ve veřejném zájmu vlastní určité statky, u kterých může být žádoucí, aby byly ve správě a vlastnictví obce, jeho správa může být obcím uložena ze zákona.

Majetek územní samosprávy dle Pekové (2004) tvoří především nemovitosti, movité věci, peněžní prostředky, cenné papíry a nehmotný majetek.

1.4.2 Rozpočet obce

Nejdůležitější součástí finančního systému na úrovni místní samosprávy je územní rozpočet. Každá obec sestavuje vlastní rozpočet na rozpočtové období, toto rozpočtové období je v ČR shodné s jedním kalendářním rokem. Obec musí dále sestavovat také rozpočtový výhled, jenž se zpracovává na období 2 – 5 let. Tento rozpočtový výhled je sestavován v těchto čtyřech základních oblastech:

- a) celkové příjmy,
- b) celkové výdaje,
- c) celkové závazky,
- d) celkové pohledávky.

Provazníková (2009) uvádí, že rozpočet neboli bilance, by měl být vyrovnaný. Z pohledu účetnictví by se příjmy měly rovnat výdajům. V průběhu rozpočtového období ovšem obvykle dochází k časovému nesouladu mezi vývojem příjmů a vývojem výdajů příslušného územního rozpočtu, protože v tomto období se z došlých příjmů plynule uhrazují výdaje.

Rozlišujeme dva druhy rozpočtů:

- a) běžný rozpočet,
- b) kapitálový rozpočet.

Běžný rozpočet zahrnuje příjmy a výdaje, z nichž se většina každoročně opakuje. Tento rozpočet se někdy též označuje jako provozní rozpočet.

Příjmy	Výdaje
daňové: <ul style="list-style-type: none"> - svěřené daně - sdílené daně - místní a regionální daně - správní poplatky 	<ul style="list-style-type: none"> - všeobecné veřejné služby (veřejná správa) - veřejný pořádek (policie, hasiči) - péče o zdraví - komunální služby - na podnikání - ostatní běžné výdaje - placené úroky - běžné dotace jiným rozpočtům.
nedaňové: <ul style="list-style-type: none"> - uživatelské poplatky za službu - příjmy z pronájmu majetku - příjmy od vlastních neziskových organizací - zisk z podnikání - ostatní 	
přijaté transfery: <ul style="list-style-type: none"> - běžné dotace ze státního rozpočtu - běžné dotace ze státních fondů - od územních rozpočtů - ostatní běžné příjmy (dary, sankce, apod.) 	
(Saldo – přebytek)	(Saldo – schodek)

Obrázek 1: Schéma běžného rozpočtu

Zdroj: upraveno podle Provazníkové (2009)

Kapitálový rozpočet je bilancí, která obsahuje příjmy a výdaje na financování investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku.

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> - z prodeje majetku - kapitálové přijaté dotace - příjmy z půjček apod. - přebytek běžného rozpočtu - dary na investice apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - na investice - kapitálové dotace - na nákup obligací, akcií - splátky dříve přijatých půjček - krytí deficitu běžného rozpočtu

Obrázek 2: Schéma kapitálového rozpočtu

Zdroj: upraveno podle Provazníkové (2009)

2 ROZVOJ MĚST A OBCÍ

Je jen málo pojmů s takto širokým obsahovým rozpětím a častým užitím jako je termín „rozvoj“. Rozvojem podle Grospiče aj. (2008) rozumíme proces změn, ke kterým dochází postupně a jež přináší narůstání účelnosti a efektivnosti, pokud jde o využívání zdrojů a využívání možností, podmiňujících pohyb z původního stavu do stavu žádoucího.

Mnozí ekonomové kladou důraz na rozlišování pojmů růst a rozvoj, protože podstatu slova rozvoj spatřují v dosahování strukturálních změn. V tomto smyslu není rozvoj protikladem růstu ani jeho alternativou. Pojem rozvoj většinou růst obsahuje, ale podmíněně. Růst je v tomto pojetí nástrojem, nikoliv neodmyslitelným cílem.

Dle Macháčka (2004) rozvoj představují kladně hodnocené změny, podmíněné efektivním využíváním zdrojů a probíhající v zájmu dosahování určitých cílů, které jsou více či méně specifikovány. K těmto změnám může docházet i bez konkrétních záměrů. Tyto změny často mají, ale nemusí mít, růstovou povahu.

2.1 Strategické plánování

Základem rozvojové činnosti je strategické plánování. Dle Grospiče aj. (2008) se jedná o plánování v podmínkách značné neurčitosti prostředí. To si vyžaduje uplatnit systematický přístup a to zejména při identifikaci a analýze vnějších činitelů a jejich konfrontaci s vnitřními kapacitami sledovaného objektu či jevu a procesu. V současné době je strategické plánování také chápáno jako systematický proces, který zahrnuje výběr cílů, úkolů a činností, potřebných pro jejich dosažení.

V České republice je strategické plánování území stanoveno jako prostředek pro plánování a řízení obce v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích. Vedle klasického územního plánu je strategický plán více zaměřen na rozvoj společenské a ekonomické sféry a jejich přístupu k danému území.

Zaměření strategického plánování je dle Maiera (2012) celostní. Zabývá se současně rozvojem fyzických struktur v území, stejně jako společenskými a ekonomickými procesy a změnami. Cíle a záměry strategického plánování se mohou týkat celku, jako například komunity, ekonomiky, území, ale také dílčích částí. I přesto, že se strategické plánování zabývá ekonomickou proveditelností záměrů, nelze strategické plánování města redukovat na rozšířené ekonomické nebo dokonce jen na finanční komunální plánování.

Hrabalová (2004) uvádí, že strategické plánování vychází z předpokladu, že občané jsou zdrojem moci, tuto delegují na své zastupitele. Úspěšné a proveditelné bývají projekty mající podporu veřejnosti a jejich klíčových představitelů. Strategický plán by tedy neměl vznikat bez zapojení široké veřejnosti. Jestliže se občané a další subjekty podílejí na vzniku tohoto strategického plánu, budou následně prosazovat jeho realizaci. Jakmile jsou do příprav a realizace strategického plánu zapojeni občané, zrychluje se přijímání změn a realizace jednotlivých opatření, uvedených ve strategickém plánu.

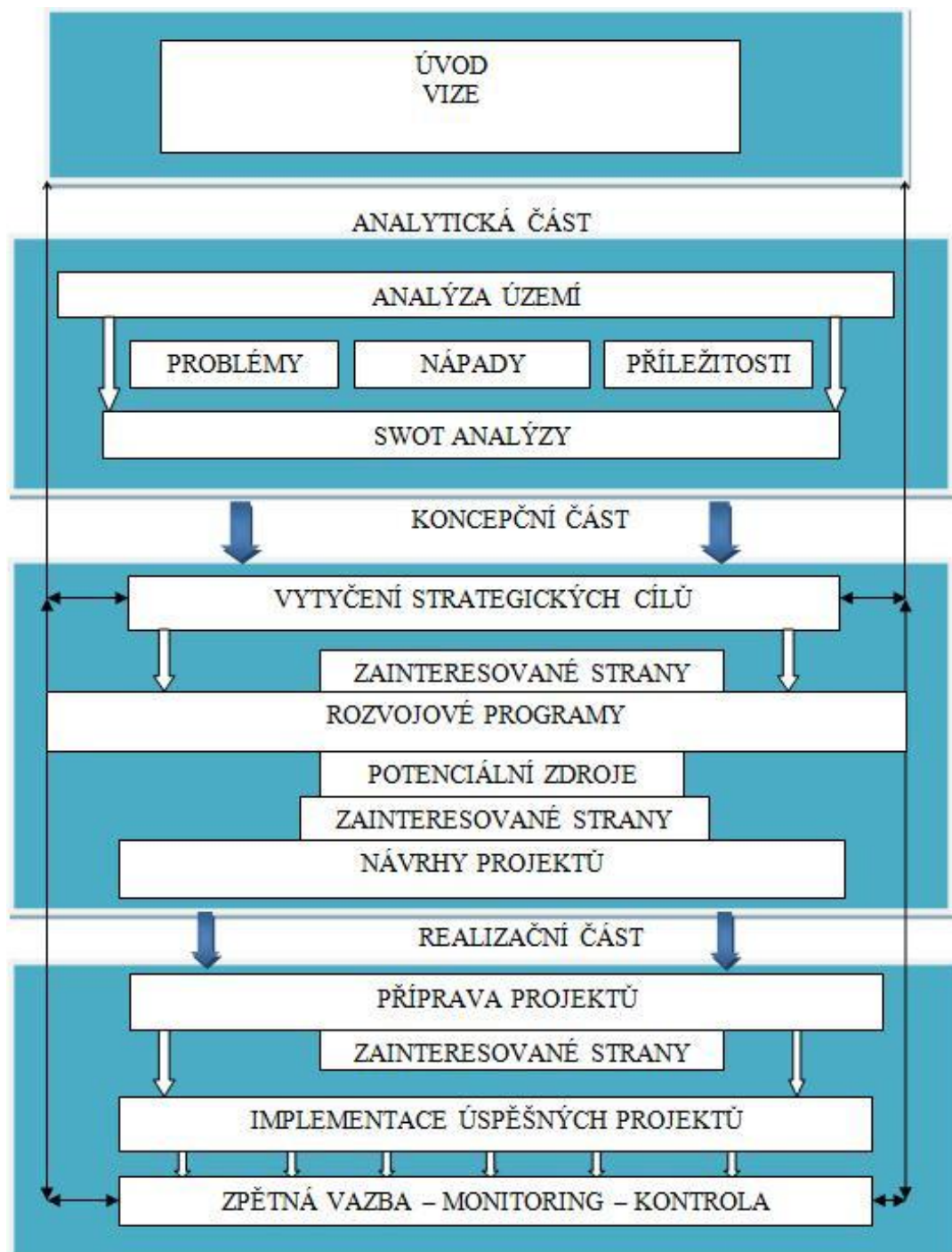
Maier (2012) uvádí, že klíčovým momentem strategického plánovacího procesu je **stanovení rozvojových cílů**. V oblasti plánování vedeného demokratickými institucemi veřejné správy jsou společné cíle výsledkem náročného procesu dohadování mezi jednotlivými subjekty a zájmovými skupinami o tom, jaká má být společně sdílená vidina předmětného území a společenství v budoucnosti. Pouze tehdy, ztotožní-li se s vizemi a cíli strategického plánu většina subjektů v obci napříč jejich sociálním a politickým zařazením, lze počítat s tím, že realizace odolá momentálním ekonomickým a politickým zvrátům a zájmům.

Strategie rozvoje obce je dle Žárske aj. (2007) základní střednědobý strategický dokument, který zahrnuje celkový pohled na rozvoj obce i na jednotlivé oblasti života v obci. Strategie umožňuje určit, kde se obec nachází a naplánovat, kam se chce dále rozvíjet a jaké kroky a opatření je nutné provést.

Tento strategický dokument nemá žádnou pevně stanovenou formu, která by byla zadána předpisem. Díky tomu, že není pevně udána forma, lze strategii přizpůsobit lokálním potřebám, ať už ekonomickým, kulturním, či sociálním. Na rozdíl od územního plánu, jenž je přesně definován zákonem o územním plánování a také zákonem o stavebním řízení.

Strategický dokument lze sestavit třemi způsoby. Jednou z možností je, že si obec najme znalce, dále lze dokument sestavit za pomoci komise obce a vybraných obyvatel. Případně lze dokument sestavit pouze zaměstnanci obecního úřadu. Dle toho, jaký způsob si obec vybere, se poté obec reprezentuje navenek.

Dle Žárske (2007) tvoří **strukturu strategie rozvoje** obce úvodní část, ve které se stanoví použité metodiky a základní struktura dokumentu. Následuje analytická část, která zahrnuje situační analýzu a SWOT analýzu. Dále následuje strategická část, která zahrnuje vize, strategické oblasti a cíle. Implementační část je poslední částí, tato obsahuje akční plán nejlépe s časovým harmonogramem a návrh finančního a organizačního zabezpečení.

obrázek 3: Strategie rozvoje území

Zdroj: upraveno podle Žárske aj. (2007)

Situační analýza je vlastně analýza finanční situace obce, majetkové základny, počtu obyvatel, jejich zaměstnanosti a vzdělanosti. Dále lze pomocí této analýzy posuzovat polohu obce, přírodní podmínky nebo životní prostředí. Tato situační analýza zhodnocuje současnou situaci, udává základní informace, které lze dále zpracovávat a využívat při přípravě strategie obce, lze ji také dále využít pro SWOT analýzy.

SWOT analýza

Zahrnuje silné a slabé stránky obce a příležitosti a hrozby obce. Tato analýza obci ukáže, jak se dokáže vyrovnat se změnami, které probíhají na území obce, nebo mimo její území.

Silné a slabé stránky se zabývají vnitřním prostředím obce, například se může jednat o technickou infrastrukturu, těžbu různých surovin, které se v jiných obcích nenachází. Silné a slabé stránky je nutno sledovat a dále se jimi zabývat, protože silné stránky se mohou stát slabými a naopak.

Dále do SWOT analýzy řadíme příležitosti a hrozby, které charakterizují vlivy okolí obce. Můžeme sem zařadit například spolupráci s právnickou osobou nebo spolupráce s obcí, se kterou obec dosud nespolupracovala. Tyto příležitosti i hrozby se mohou v průběhu času měnit, je tedy dobré pozorovat jejich vývoj.

Grospič (2008) uvádí, že **strategie rozvoje vychází z následujících cílů:**

- a) cíl rozvoje neboli restrukturalizace a stabilizace strukturálně slabých mikroregionů a sídel,
- b) cíl konvergence, který znamená vyrovnání životních a pracovních podmínek mezi regiony a sídly s různou intenzitou rozvoje,
- c) cíl ochrany, který znamená zachování, obnovu a propojení přírodní krajiny, včetně jejích příslušných funkcí,
- d) cíl akcelerace, který má podporovat rozvojová centra regionu. Tato centra mají sdružovat investice do „velké“ infrastruktury a výstavby bytů. Dále mají podporovat rozvoj drobných podnikatelů a zejména sídelního podnikání.

Všechny tyto cíle mají za úkol vyrovnávat a zachovávat životní podmínky a kulturní identity včetně historického dědictví měst a venkovských sídel. Dále je také nutné podporovat drobné podnikatele a podnikatele ze zahraničí, aby obce mohly vytvářet podmínky pro přístup kapitálu.

2.2 Programy rozvoje obcí a měst

Programy rozvoje obcí se tvoří na základě výstupů strategického plánování. V praxi si obce dle Maiera (2012) zpravidla tvoří programy rozvoje na čtyři roky, tedy po volební období. Toto období je ovšem příliš krátké pro realizaci význačnějších a rozsáhlejších záměrů týkajících se územního rozvoje. Proto se doporučuje, aby byl jako základ programu rozvoje obce použit výše zmíněný strategický plán, který vzniká za aktivní účasti všech rozhodujících

aktérů rozvoje obce i široké veřejnosti, nejen momentálních politických představitelů v daném volebním období. Pro jednotlivá období lze dále strategický plán upřesňovat a realizovat, aniž by úpravy porušily vizi anebo podstatně zasáhly do celkového pojetí základních rozvojových cílů určených ve strategickém plánu.

Dle Grospiče aj. (2008) je program rozvoje obce či města pořizován v souladu se zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, jako dokument dlouhodobé i střednědobé koordinace veřejných a soukromých aktivit demografického, ekonomického, kulturního, sociálního a ekologického charakteru na území obce. Hlavním významem programu je organizace všeobecného rozvoje obce na bázi sladování jednotlivých zájmů tak, aby obec jako celek prosperovala.

Ze zákona o obcích jednoznačně vyplývá, že zastupitelstvu obce je mimo jiné vyhrazeno:

- a) schvalovat program rozvoje obce,
- b) dále schvalovat územní plán a regulační plán obce a vyhlašovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou.

Udané kompetence zastupitelstva velice úzce souvisí s programem rozvoje obce. Program rozvoje obce by měl být pro každou obec základním dokumentem, následně by každá obec měla mít schválený územní plán obce, který by měl být pro tuto obec závazný. Podle těchto dokumentů by měl být následně sestavován rozpočet obce zejména v investiční části.

Grospič aj. (2008) uvádí, že mezi **úkoly programu rozvoje obcí** patří například:

- a) definování společných zájmů obce, jejich obyvatel a podnikatelských subjektů,
- b) definování místních předpokladů a realizace těchto společných zájmů,
- c) optimalizace územně-technických a sociálně-psychologických podmínek pro rozvoj podnikání a bydlení v obci,
- d) koordinace vynakládání veřejných investic v obci z hlediska územního a funkčního vzhledem k záměrům a potřebám rozvoje privátního sektoru,
- e) koordinace účelné alokace běžných veřejných výdajů v zájmu vytváření stabilních podmínek pro bydlení a podnikání,
- f) sestavování obecního rozpočtu,
- g) posuzování regionálních plánů a programů z pohledu obce,
- h) podklady pro zodpovědný vstup obce na kapitálový trh.

Nejdůležitější je definování společných zájmů, jak obce, jejich obyvatel, tak podnikatelských subjektů. Pokud nebude určen společný zájem, nelze dále sjednat rozvojový program a jeho následné splnění. Dále pokud nebudeme znát místní předpoklady, jako jsou

technické podmínky, celkový rozpočet obce a územní plán, nemůže být rozvojová spolupráce na odpovídající úrovni.

Maier (2012) uvádí, že pro program rozvoje lze použít také ustanovení zákona číslo 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, stejně jako v případě všech ostatních koncepcí, které mohou mít vliv na životní prostředí a jeho složky.

Struktura programu rozvoje obce dle ministerstva pro místní rozvoj obsahuje dvě základní části, a to část analytickou a část návrhovou. Naplnění těchto částí programu a způsob tvorby se odvíjí od potřeb obce.

Analytická část obsahuje základní charakteristiku obce, kam se uvádí základní data o obci a komplexní zhodnocení situace v obci. Zde se klade důraz na zachycení hlavních rozvojových problémů obce a jejich příčin.

Návrhová část zachycuje strategické vize, programové cíle, opatření, rozvojové aktivity a také je zde vyjasnění, jak se s programem bude následně pracovat.

Program rozvoje obce není obecně závazným předpisem, tento dokument je pouze písemnou zárukou pro autora, který musí následně program realizovat. Ostatní spolupracující osoby, jak právnické, tak fyzické, aktivně hospodařící v obci, musí program splňovat jen pokud, pokud s ním vysloví souhlas.

2.3 Místní rozvoj

Jakmile je definovaný strategický plán a vytvořený program rozvoje obce, lze se věnovat samotnému konceptu místního rozvoje.

Grospič aj. (2008) uvádí, že zabýváme-li se místním rozvojem, vystupuje do popředí také všudypřítomný problém vztahů mezi částí a celkem. Rozvoj se uskutečňuje v území, které je součástí větších celků, tedy obce jsou součástí krajů, jež jsou zároveň součástí státu.

Nelze se vyhnout otázkám, co tvoří základ většího celku, co podmiňuje zachování jeho funkcí, na nichž jsou závislé i jeho části, jaké dopady má na daný celek rychlý růst či rozvoj ve všech nebo v některých jeho částech, jaké jsou závislosti částí mezi sebou a částmi a celkem. Smysl místního rozvoje se tedy nevztahuje jen na sledované územní jednotky samy o sobě, ale týká se také územních celků a systémů, do kterých tyto jednotky patří.

2.3.1 Mnohorozměrný rozvoj

Mnohorozměrný rozvoj je jedním z konceptů rozvoje, který probíhá na místní úrovni. Mnohorozměrný se nazývá proto, že jedním z jeho parametrů je ekonomika, zatímco další se týkají jiných než ekonomických záležitostí, přestože tyto odvětví mohou být jen málo odlišné.

Wokoun a kol. (2008) uvádí, že mnohorozměrný rozvoj se hodnotí především v těchto primárně mimoekonomických sektorech, jako je využívání půdy, tvorba a ochrana životního prostředí a biosféry, bydlení, stavby, urbanismus, dopravní podmínky, vztah obcí k jejich zázemí, možnosti sportovních aktivit, populační vývoj a také sociální podmínky.

Tyto sektory se pro lepší přehlednost slučují do pouhých pěti oblastí, kam lze zařadit populační vývoj a ekistiku, dále sociálně-ekonomické a psychologické podmínky. Další oblastí je bydlení, vybavenost obytného území a možnosti rekreace, také kulturně historické dědictví a tvorba a ochrana prostředí.

Pokud cíle a procesy rozvoje přísluší do různých oblastí, probíhají mezi nimi různé typy vztahů. Tyto oblasti se mohou doplňovat, integrovat, ale také mohou být konkurenční, závislé nebo celkově na sobě nezávislé.

2.3.2 Udržitelný rozvoj

Jedním z konceptů místního rozvoje je také udržitelný rozvoj. Provazníková (2009) uvádí, že teoretické koncepce udržitelného rozvoje zohledňují tendence k hledání kompromisů mezi ekonomickými, sociálními a environmentálními dopady jednotlivých rozvojových opatření na regionální a lokální úrovni. Rozvojové politiky regionů, měst i obcí by na základě těchto teoretických přístupů měly plně integrovat a respektovat ekonomické, environmentální i sociální cíle. Rozhodovací procesy o budoucím rozvoji území by měly být flexibilní a měly by plně integrovat priority a požadavky jednotlivých občanů.

Evropský parlament v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 definuje udržitelný rozvoj jako zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace.

V současné době jsou udávány tyto základní **východiska udržitelného rozvoje**:

- a) obnovitelné zdroje by měly být získávány takovou rychlostí, jakou se stihnou obnovit,
- b) vyčerpatelné zdroje by měly být získávány takovou rychlostí, jakou budou vytvářeny náhrady, na které bude možno plynule přejít,

- c) část v současnosti využívaných technologií by se měla investovat na omezení znečištění a plýtvání a také zvýšení efektivity u některých výrobků, či výrobních postupů.

Základní pilíře udržitelného rozvoje

Dle Maiera (2012) je vyváženost rozvoje sledována ve třech základních aspektech rozvoje. Tyto se označují jako pilíře udržitelného rozvoje. Vyváženost je tedy sledována pilířem ekonomickým, sociálním a ekologickým, někdy se ještě uvádí pilíř kulturní a další pilíř, kterým je dobrá správa veřejných věcí.

Intenzitu či robustnost pilíře udržitelného rozvoje je možno popisovat pomocí pojmu kapitál – ve smyslu prostředků produkce, tedy potenciálu pro vytváření bohatství a blahobytu – rozšířeného na všechny pilíře udržitelného rozvoje. Kapitál vyrobený ekonomickou činností je základem ekonomického pilíře. Dalším pilířem je sociální kapitál, který tvoří soudržnost společnosti. Jedná se o institucionální potenciál, kulturu atd. Přírodní kapitál je dalším ze základních pilířů udržitelného rozvoje, tvoří ho zdroje energie a surovin, kapacita výpustí pro odpady, rozsah a spektrum ekosystémových služeb, půda a jiné.

Vyjádření pilířů udržitelného rozvoje prostřednictvím ekonomického, sociálního a přírodního kapitálu je v současnosti poměrně časté například v dokumentech Evropské unie, jako je Územní agenda, kde se pro ekonomický, sociální a přírodní kapitál v území používá souhrnný pojem kapitál.

2.3.3 Místní ekonomický rozvoj

Dalším konceptem místního rozvoje je místní ekonomický rozvoj. Dle Berman Group neexistuje jednotná definice, která by zachytila všechny aspekty ekonomického rozvoje. Klasický přístup popisuje ekonomický rozvoj z hlediska dosahovaných cílů. Nejčastěji se jedná o tvorbu pracovních míst a materiálního bohatství a zlepšování kvality života. Dále lze ekonomický rozvoj chápat jako proces ovlivňující růst a proměny ekonomiky, která je zaměřena na zvyšování hospodářského blahobytu komunity.

Světová banka na svých oficiálních stránkách definuje místní ekonomický rozvoj jako postup, v němž partneři z veřejného podnikatelského a nevládního sektoru spolupracují na vytváření lepších podmínek pro hospodářský růst a tvorbu pracovních míst. Cílem je zajistit zlepšení kvality života všech.

Don Iannone (dle Žárska, 2007) definuje místní ekonomický rozvoj jako cílenou aktivitu podniků, místních samospráv a dalších místních skupin, zaměřenou na maximalizaci ekonomických zdrojů na daném území, dále na zvýšení hospodářského blahobytu, na růst počtu pracovních míst a životní úrovně občanů.

Teoretický výklad územního ekonomického rozvoje (tento je ztotožňován s místním ekonomickým rozvojem) je dle Grospiče aj. (2008) mnohostranný a čerpá z řady teorií a ekonomických směrů, z těchto je velmi významná neoklasická ekonomická teorie, v níž jsou pro územní rozvoj opěrnými kategoriemi přirozená rovnováha ekonomických systémů a mobilita produkčních faktorů i výsledků ekonomických činností.

Macháček (2004) bere v úvahu neoklasický předpoklad, že vývoj přinášející nižší mzdové sazby a nižší provozní náklady vytváří zaměstnanost. Tento předpoklad na sebe váže další dvě podmínky. Zvyšování celkové kvality dané lokality tak, aby vznikaly zvláštní podněty k lokalizaci, další podmínkou je zvyšování reálné hodnoty, kterou zaměstnavateli poskytují pracovní síly.

Vedle zaměstnanosti se dle Grospiče aj. (2008) při tvorbě souhrnného teoretického výkladu ekonomického územního rozvoje dostává do popředí otázka ekonomické základny jako systému tvořeného nejen produkujícími ekonomickými subjekty, ale všemi dalšími prvky ovlivňujícími ekonomickou výkonnost. Složkou tohoto systému, která má v daném ohledu hlavní postavení, je institucionální struktura se svými přímými či nepřímými vazbami na ekonomické subjekty. Jádrem této struktury tvoří územní veřejná správa.

Dále je nutné stanovit **hlavní cíle místního ekonomického rozvoje**. Mezi tyto cíle lze řadit tvorbu lepších podmínek pro ekonomický růst, která je předpokladem dosažení vyššího počtu pracovních míst, dále vyšších příjmů místního rozpočtu, či zlepšení podnikatelského prostředí a podmínek na podnikání v dané komunitě.

Na splnění těchto cílů místního ekonomického rozvoje se dle Žárske aj. (2007) využívají různé přístupy:

- a) tvorba investičního prostředí přijatelného pro místní podnikatele,
- b) podpora malých a středních podniků,
- c) podpora nových a začínajících podnikatelů,
- d) přilákání externích investic (národních nebo mezinárodních),
- e) investice do tzv. tvrdé infrastruktury,
- f) investice do měkké infrastruktury,

g) podpora rozvoje a podnikatelských klastrů.

Jedná-li se o dopravní a energetické sítě nebo také telekomunikace, patřící do tvrdé infrastruktury, a také školství, vzdělání a zdravotnictví, které patří do měkké infrastruktury, je jejich dostupnost a kvalita základem úspěšnosti místní ekonomiky.

Žárska aj. (2007) udává, že **historie místního ekonomického rozvoje** má počátky v osmdesátých letech 20. století a celkově dané procesy ve vyspělých ekonomikách můžeme rozdělit do tří etap, během kterých místní samospráva sledovala různé cíle a používala odlišné nástroje podpory ekonomického rozvoje.

První etapa probíhala v letech 1960 až 1980, byla charakteristická snahou přilákat investice zvenčí, například přímé zahraniční investice nebo investice z jiných regionů.

V průběhu první etapy probíhalo budování technické infrastruktury, charakteristickým prostředkem byly velké půjčky, granty a také daňové úlevy.

Druhá etapa, probíhající dle Žárske aj. (2007) v letech 1980 až do 1. poloviny roku 1990, představovala stále ještě etapu získávání vnějších investic, ale už cíleněji a do předem určených odvětví. Současně se samosprávy začaly orientovat i na místní podniky.

V průběhu této etapy se nástroje podpory změnilly na přímé dotace podnikům, a také na technickou pomoc, začaly se zakládat podnikatelské inkubátory a přibývaly nástroje tzv. měkké infrastruktury, jako je poskytování poradenství, vzdělávání, bydlení apod.

Třetí etapa trvá do současnosti a zaměřuje se na vytváření příznivého místního podnikatelského prostředí. Investice v dnešní době plynou do měkkých infrastrukturních projektů a při poskytování veřejných služeb se cíleně budují partnerství veřejného a soukromého sektoru. Pozornost se věnuje vytváření podmínek pro zdravý, atraktivní a bezpečný život v obci, což má představovat komparativní výhodu vůči potenciálním investorům.

V průběhu třetí etapy jsou nástroji rozvoje stimulace růstu místních podniků, networking a spolupráce, komplexní strategie na podporu místního podnikatelského prostředí, investice do měkké infrastruktury, podpora klastrů a další.

Historicky významná sídla

Dle Macháčka (2004) výskyt historických lokalit může být v případě místního ekonomického rozvoje příznivější než některé čistě ekonomické faktory. Jestliže se ve vyspělých západních zemích setkáváme ve městech, kde je patrná ekonomická výkonnost,

s mimořádnou péčí o kulturně historický fond, má to vedle objemu zdrojů využitelných pro zmíněnou péči i tento důvod.

Macháček (2004) dále uvádí, že v historicky významných sídlech se projevují stejné či obdobné ekonomické systémy jako v sídlech ostatních, to znamená, že základní hodnocení ekonomického vývoje zahrnuje vše, co se aplikuje i v jiných případech.

Typ rozvoje může vznikat nezávisle na historickém významu sídla, také na něj však může mít významný vliv. V rozvojové strategii HVS nemusí mít růst významnější pozici. Tento růst je vyjádřený hrubým produktem, přidanou hodnotou, středními hodnotami příjmů, novými pracovními místy a dalšími charakteristikami. Podobně i restrukturalizace zde dlouhodobě nemusí být považována jako nutná. Určení charakteru rozvoje má každopádně svůj smysl i pro HVS.

3 ANALÝZA PRINCIPŮ MÍSTNÍHO EKONOMICKÉHO ROZVOJE

Analýza probíhala pomocí dotazníkového šetření. Tento dotazník byl koncipován ze šestnácti otázek, které se vztahovaly k místnímu ekonomickému rozvoji. Tomuto šetření bylo podrobena 98 obcí, které byly náhodně vybrány z obcí Pardubického a Královéhradeckého kraje. Z celkového počtu 98 odeslaných dotazníků byla návratnost 22,54%, z těchto doručených dotazníků byla vypracována analýza. Z důvodu chybného, či nedostatečného vyplnění bylo vyřazeno 0,98% dotazníků.

Tento dotazník obsahoval otázky ohledně odvětví, které s obcí spolupracují, ať se již na území obce nacházejí, nebo mají sídlo mimo území obce a přesto zde spolupráce probíhá. Dotazník se dále zabýval spoluprací s organizacemi veřejného sektoru, které se na území obce nacházejí. Byly zde vymezeny nejčastější způsoby spolupráce. Pokud obec spolupracuje s jiným odvětvím, či jiným způsobem, u každé z otázek byla možnost tento rozdílný obor a způsob spolupráce uvést.

3.1 Korespondenční analýza

Hebák (2007) uvádí, že korespondenční analýza je oblíbeným nástrojem zejména při zpracování rozsáhlých kontingenčních tabulek s mnohočetnými kategoriemi, ve chvíli kdy se grafické metody stávají ve srovnání s číselnými údaji přehlednějšími. Výsledky analýzy mohou být vhodným návodem k tomu, které kategorie sloučit, a které ponechat samostatně.

Korespondenční analýza je převážně popisná a průzkumná metoda, která neobsahuje nástroje k testování statistické významnosti získaných modelů. Touto metodou se začal zabývat v 60. a 70. letech minulého století Jean-Paul Benzécri.

Nejužívanější je jednoduchá korespondenční analýza dvoufaktorových kontingenčních tabulek. Tato analýza vychází z matice N typu $r \times s$ odpovídající kontingenční tabulce s r řádky a s sloupci a celkovým počtem prvků $n = rs$. Matice P se nazývá korespondenční matice, lze ji vypočítat podílem

$$P = N / n.$$

Jednotlivé prvky matice P jsou získány dělením

$$P_{ij} = n_{ij} / n.$$

Řádkové zátěže r_i (row mass) jsou vypočteny podílem okrajových četností n_{i+} celkovým počtem prvků n

$$r_i = n_{i+} / n$$

a r -členný vektor řádkových zátěží se značí r .

Sloupcové zátěže c_j (column mass) jsou vypočteny podílem okrajových četností n_{+j} celkovým počtem prvků n

$$c_j = n_{+j} / n$$

a s -členný vektor sloupcových zátěží se značí c .

Řádkové profily (řádková procenta) $r_{j/i}$ odpovídají podílu četností n_{ij} a okrajových četností n_{i+} , tj.

$$r_{j/i} = n_{ij} / n_{i+} .$$

Matici řádkových profilů R lze definovat vztahem

$$R = \underset{\text{D}_r}{D_r}^{-1} P = \begin{bmatrix} r_1^T \\ r_2^T \\ \vdots \\ r_r^T \end{bmatrix},$$

kde D_r je diagonální matice s prvky vektoru r na diagonále.

Sloupcové profily (sloupcová procenta) $c_{i/j}$ jsou vypočteny obdobně jako v dělení četností n_{ij} odpovídajícími okrajovými četnostmi n_{+j}

$$C = D_c^{-1} P^T = [c_1, c_2, \dots, c_s],$$

kde D_c je diagonální matice s prvky vektoru c na diagonále.

Korespondenční matici lze na základě definované symboliky schématicky vyjádřit v této struktuře

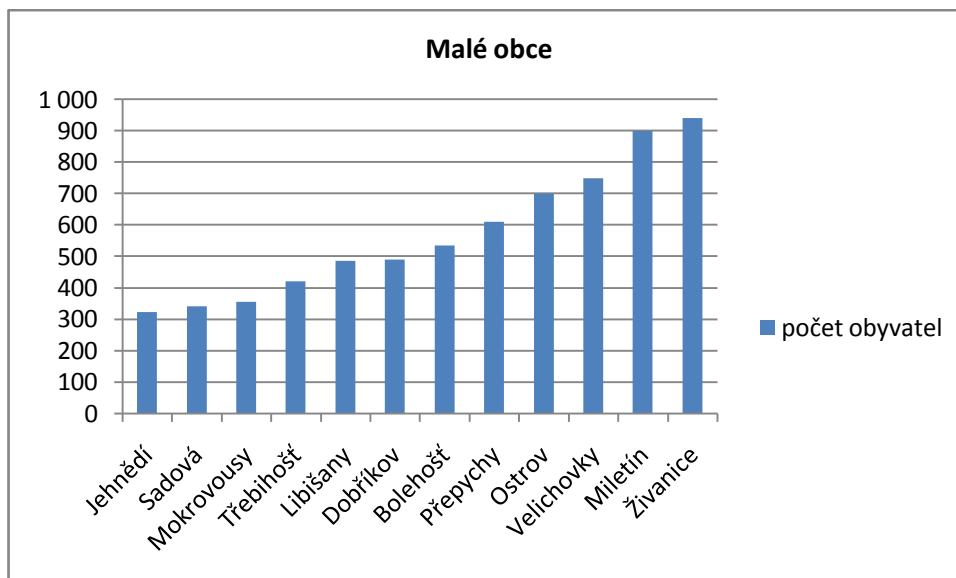
$$\begin{bmatrix} \mathbf{P} & \mathbf{r} \\ \mathbf{c}^T & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} p_{11} & p_{12} & \dots & p_{1s} & r_1 \\ p_{21} & p_{22} & \dots & p_{2s} & r_2 \\ \vdots & \vdots & & \vdots & \vdots \\ p_{r1} & p_{r1} & \dots & p_{rs} & r_r \\ \hline c_1 & c_2 & \dots & c_s & 1 \end{bmatrix}.$$

Korespondenční mapa je grafické zobrazení pomocí bodů a vytváří se po výpočtu souřadnic kategorií. Bodové zobrazení sloupcových kategorií v asymetrické mapě řádkových profilů je označováno jako referenční body. Tyto mají hlavně interpretační význam, neboť jsou součástí stejného prostoru jako řádkové zobrazení řádkových profilů. Čím blíže jsou řádkové a sloupcové body v korespondenční mapě, tím je větší korespondence, neboli podobnost, mezi odpovídajícími kategoriemi. Obdobným způsobem lze interpretovat i asymetrickou mapu sloupcových kategorií. Nevýhodou asymetrických map bývá přehušnění prostoru. Vzájemné rozdíly mohou být nevýrazné, z čehož vyplývá špatná čitelnost grafů.

Pomocí korespondenční analýzy byly v tomto průzkumu vytvořeny kontingenční tabulky v programu Microsoft Excel, tyto tabulky lze následným zkopírováním předat do programu STATISTICA, ve kterém byly následně vytvořeny grafy, neboli korespondenční mapy, pro jednotlivé body. Bodované otázky z dotazníků byly rozříděny do tří kategorií dle vlivu na nevýznamný, významný a velmi významný. Body 0, 1, 2, 3 byly zařazeny do skupiny nevýznamný vliv, body 4, 5, 6, 7 byly zařazeny do skupiny s významným vlivem. Do velmi významného vlivu byly zařazeny body 8, 9, 10. Z dotazníkového šetření byly následně vytvořeny kontingenční tabulky.

3.2 Vyhodnocení otázek

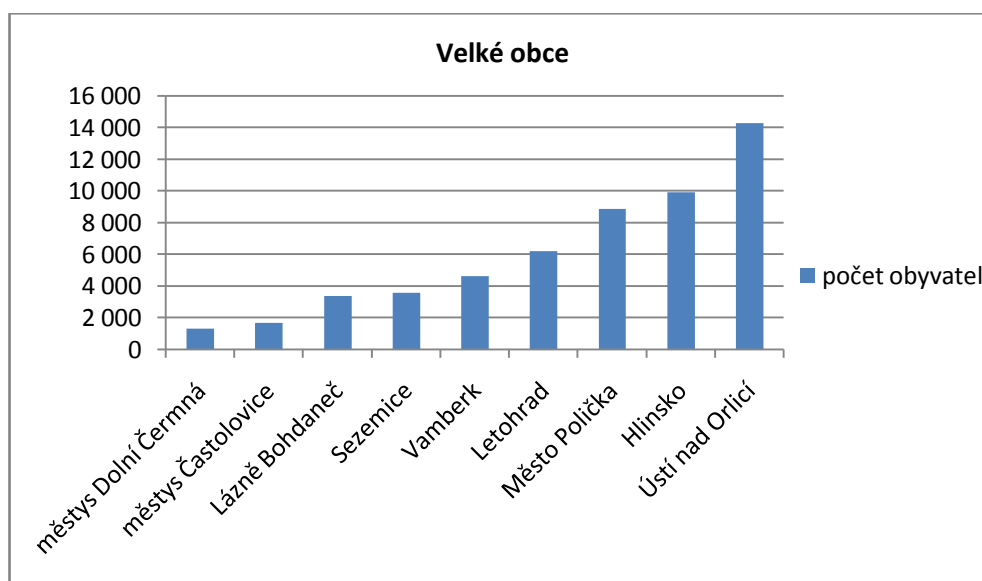
Obce, které se dotazníkového šetření zúčastnily, jsou pro lepší přehlednost rozděleny na malé a velké obce. Mezi malé obce jsou řazeny obce do 1000 obyvatel k poslednímu sčítání, mezi velké obce jsou poté zařazena města a městys Dolní Čermná a městys Častolovice, tyto obce již mají více než 1000 obyvatel. Na následujících grafech můžete vidět rozdělení obcí dle počtu obyvatel. Obrázek č. 4 znázorňuje obce s počtem obyvatel do 1000. Nejmenší obce mají i jen málo přes tři sta obyvatel.

Obrázek 4: Graf počtu obyvatel malých obcí

Zdroj: Dotazníkové šetření

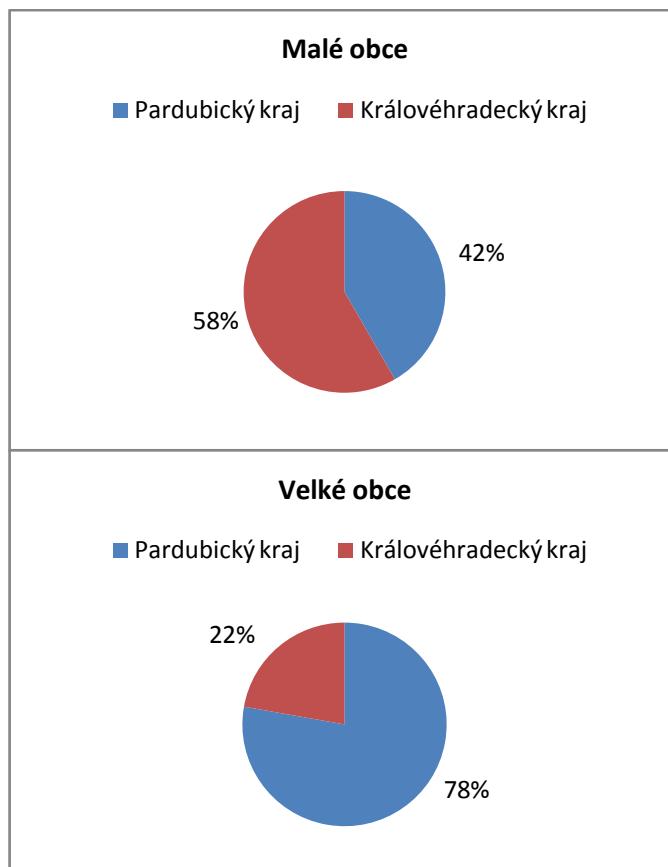
Obrázek č. 5 zobrazuje počet obyvatel ve velkých obcích. Nejvýraznější je město Ústí nad Orlicí, které má více než deset tisíc obyvatel.

Obrázek 5: Graf počtu obyvatel velkých obcí

Zdroj: Dotazníkové šetření

Vzhledem k tomu, že se výzkumu zúčastnily obce jak Pardubického, tak Královéhradeckého kraje, na následujících dvou grafech je zobrazeno jejich rozložení pro malé a velké obce. Obrázek č. 6 ukazuje, že na výzkumu se podílelo více malých obcí z Královéhradeckého kraje, naopak u velkých obcí můžeme vidět, že se výzkumu zúčastnilo více obcí Pardubického kraje.

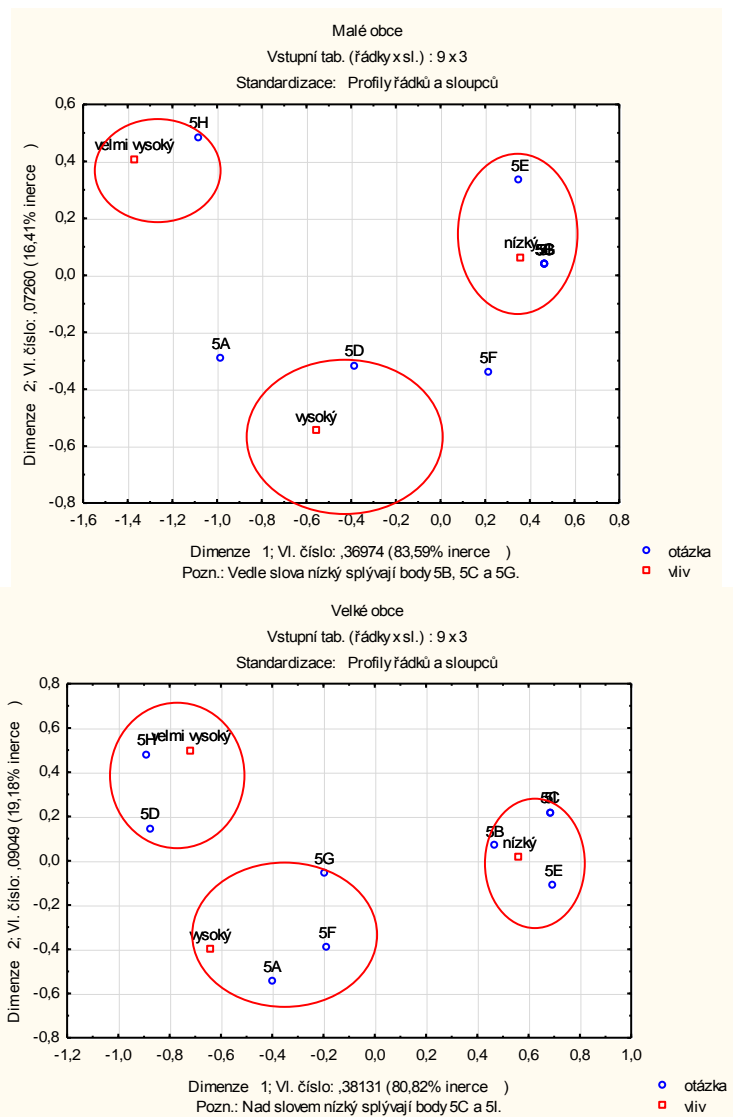

Obrázek 6: Graf podílu krajů u malých a velkých obcí

Zdroj: Vlastní zpracování

Následující čtyři otázky se zabývají oblastmi spolupracujících firem na území obcí, zhodnocení spolupráce s těmito firmami a nejčastějšími způsoby spolupráce.

Otázka číslo 5. se týkala toho, s jakými odvětvími, které se nacházejí na území analyzovaných obcí, tyto obce nejčastěji spolupracují. Nejvýznamnější vliv mají jak u malých obcí, tak u velkých obcí služby a také stavební průmysl, zemědělství se nejvíce vyskytuje u malých obcí, zatímco u velkých se vyskytuje méně.

Pozn.: 5A – zemědělství, 5B – automobilový průmysl, 5C – chemický průmysl, 5D – stavební průmysl, 5E – textilní průmysl, 5F potravinářský průmysl, 5G – zpracovatelský průmysl, 5H – služby, 5I – strojírenství.

Obrázek 7: Graf zaměření firem na území obcí

Zdroj: Dotazníkové šetření

Obrázek č. 7 zobrazuje, že u malých obcí je velmi významně zastoupena oblast služeb, stejně jako u velkých obcí, u kterých je dále velmi významně zastoupen stavební průmysl. Stavební průmysl, který má velmi vysoký význam u velkých obcí a vysoký význam u obcí malých, značí zájem obcí o provádění staveb. Dále je u velkých obcí významně zastoupena oblast zemědělství. Tato oblast se u malých obcí nachází mezi vysokým a velmi vysokým vlivem, zemědělství bylo v minulosti zdrojem obživy obyvatel.

U velkých obcí je dále významně zastoupena oblast potravinářství. U malých obcí se tato oblast nachází mezi nízkým a vysokým vlivem. Vzhledem k tomu, že je zde významně zastoupeno zemědělství, jedná se o logickou návaznost těchto dvou odvětví. Zároveň se jedná

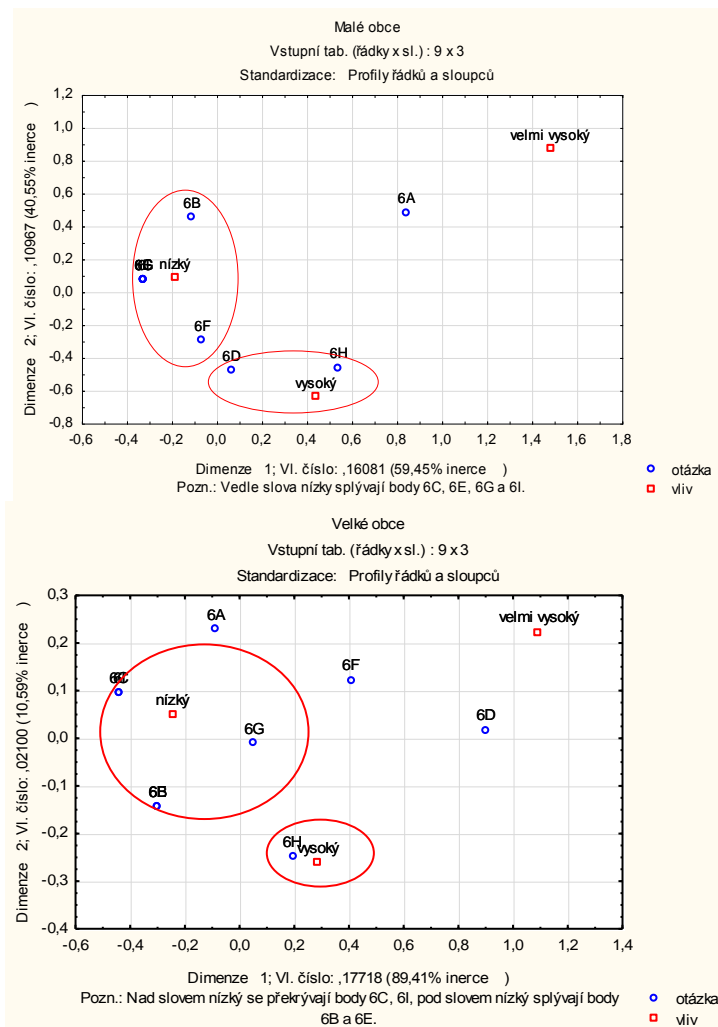
o oblasti, ve kterých při výrobě vzniká velké množství pracovních míst. Je tedy vhodné, aby obce s těmito odvětvími spolupracovaly a podporovaly je.

Významné zastoupení u velkých obcí má také zpracovatelský průmysl. Jedná se o průmyslové odvětví, které významně působí na postavení celého hospodářství, jelikož se významně podílí na výrobě kapitálových statků. Vyrábí prostředky pro uspokojování lidských potřeb nebo pro další výrobu.

Nejnižší zastoupení na spolupráci má v malých i velkých obcích textilní, chemický, automobilový a strojírenský průmysl, u malých obcí se jedná ještě o zpracovatelský průmysl.

Další otázka hodnotila, se kterými odvětvími obce nejvíce spolupracují.

U obcí má na spolupráci největší vliv oblast zemědělství, služeb a na vysoké úrovni je spolupráce také s firmami zabývajícími se stavebnictvím.

Pozn.: 6A – zemědělství, 6B – automobilový průmysl, 6C – chemický průmysl, 6D – stavební průmysl, 6E – textilní průmysl, 6F – potravinářský průmysl, 6G – zpracovatelský průmysl, 6H – služby, 6I – strojírenství.

Obrázek 8: Graf spolupráce s jednotlivými odvětvími

Zdroj: Dotazníkové šetření

Na obrázku č. 8 lze vidět, že u malých obcí je velmi významná oblast zemědělství, která se nachází na rozmezí velmi vysokého a vysokého vlivu. Tato spolupráce má historické kořeny, kdy se jiná odvětví na území obcí téměř nevyskytovala. Zemědělství je stále obor, ve kterém vzniká velké množství pracovních míst, přestože většina obyvatel se již tomuto odvětví nechce věnovat. U velkých obcí má spolupráce se zemědělstvím velmi nízký vliv.

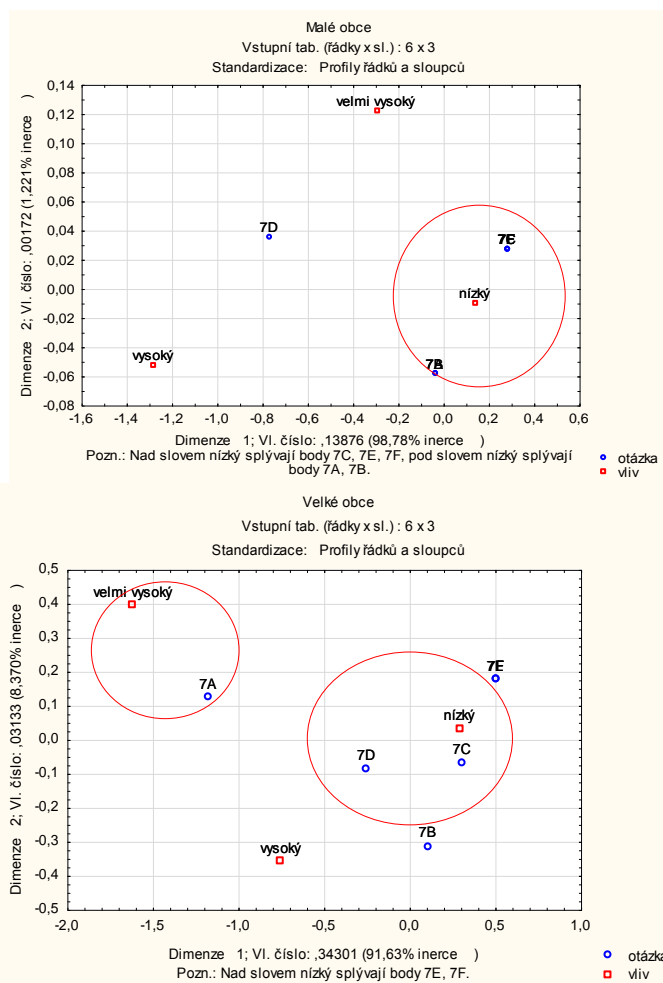
Vysoký vliv u malých i velkých obcí má na spolupráci oblast služeb. Tato oblast je v poslední době nejrozsáhlejší oblastí, také je nejvyhledávanější oblastí mezi obyvateli obcí, je tedy důležité s touto oblastí spolupracovat a dále ji rozvíjet.

Vysoký vliv na spolupráci u malých a velmi vysoký vliv u velkých obcí má také stavební průmysl.

Dále má vysoký vliv spolupráce s oblastí potravinářského průmyslu, tedy převážně u velkých obcí, u malých obcí spolupráce s tímto sektorem neprobíhá v takovém měřítku.

Nejmenší vliv na spolupráci mají automobilní, chemický, textilní, potravinářský a zpracovatelský průmysl a strojírenství.

Otázka číslo sedm řešila, jakým způsobem obce s firmami nejčastěji spolupracují. Malé obce spolupracují s těmito firmami poskytnutím služeb zdarma či za symbolický poplatek, naopak velké obce spolupracují s výše uvedenými podniky nejvíce pomocí finančního sponzoringu a nemalý podíl má také poskytnutí vybavení.

Pozn.: 7A – finanční sponzoring, 7B – poskytnutí vybavení, 7C – poskytnutí vlastních zaměstnanců, 7D – poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek, 7E – obchodní činnost, 7F – přednostní poskytnutí služeb a prací.

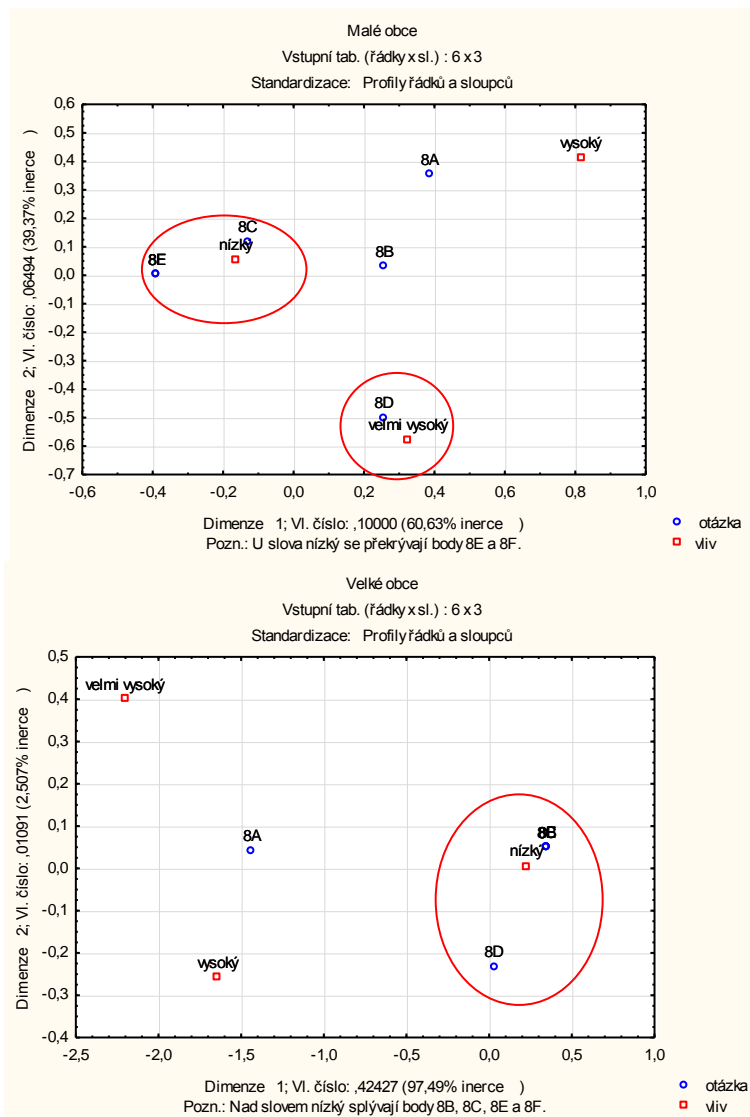
Obrázek 9: Graf nejčastějších způsobů spolupráce

Zdroj: Dotazníkové šetření

Obrázek č. 9 zobrazuje, že u velkých obcí má velmi vysoký vliv finanční sponzoring, u malých obcí má největší vliv poskytnutí služeb zdarma, či za symbolický poplatek.

U velkých obcí se na pomezí nízkého a vysokého vlivu nachází poskytnutí vybavení. Ostatní formy spolupráce mají u malých i velkých obcí zejména nízký vliv

Otázka číslo osm se týkala zhodnocení dané spolupracující aktivity pro vybranou obec. Velmi vysoký vliv má u malých obcí poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek, u velkých obcí má naopak největší vliv finanční sponzoring.

Pozn.: 8A – finanční sponzorování, 8B – poskytnutí vybavení, 8C – poskytnutí vlastních zaměstnanců, 8D – poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek, 8E – obchodní činnost, 8F – přednostní poskytnutí služeb a prací.

Obrázek 10: Zhodnocení spolupracujících aktivit

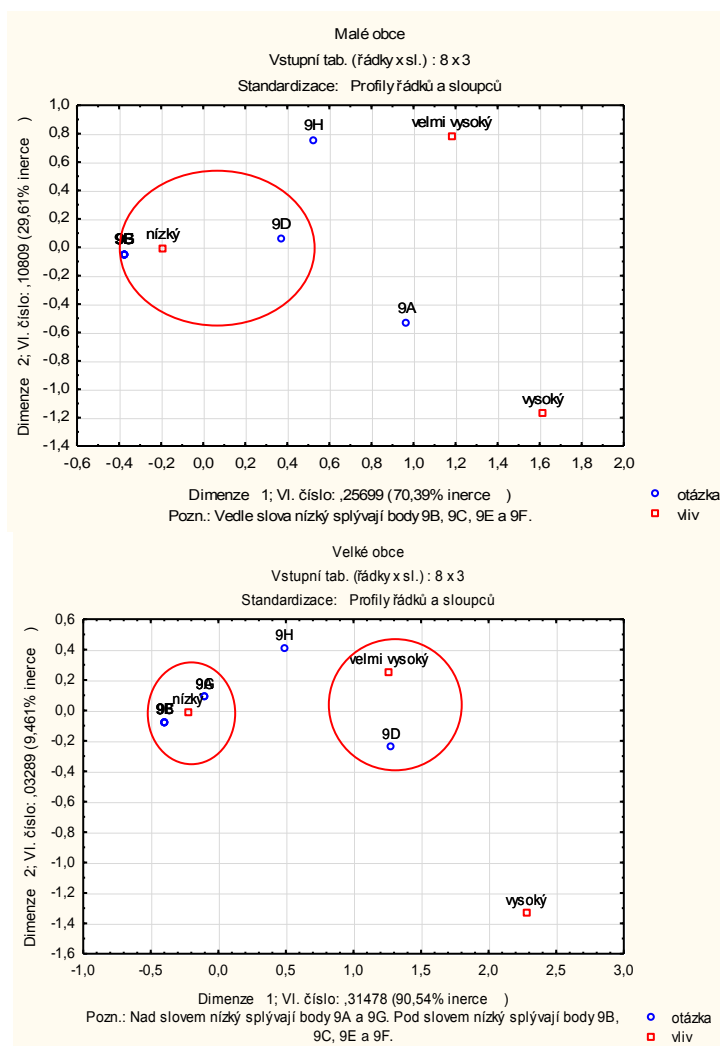
Zdroj: Dotazníkové šetření

Obrázek č. 10 zobrazuje, že u malých obcí má velmi vysoký vliv na rozhodování poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek. Naopak u velkých obcí lze vidět, že na pomezí velmi vysokého a vysokého vlivu je poskytnutí finančního sponzorování.

U malých obcí se na pomezí nízkého a vysokého vlivu dále nachází finanční sponzorování a poskytnutí vybavení. Nejnižší vliv má pro obce poskytnutí zaměstnanců, dále obchodní činnost a přednostní poskytnutí služeb a prací. U velkých obcí má nízký vliv také poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek.

Následující otázky se zabývaly oblastmi spolupracujících firem mimo území obcí, zhodnocení spolupráce s těmito firmami a nejčastějšími způsoby spolupráce.

Otázka číslo devět se věnovala firmám, které na území obce nesídlí, ale s obcí spolupracují. U malých i velkých obcí je velmi vysoký vliv odvětví služeb a u velkých obcí je také velmi vysoký vliv stavebního průmyslu.

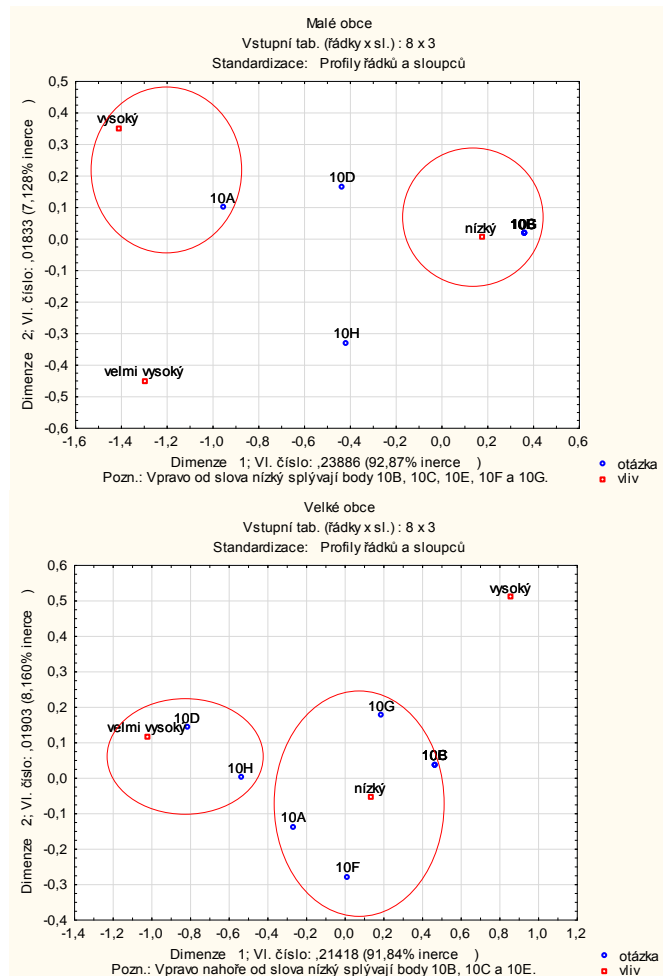
Pozn.: 9A – zemědělství, 9B – automobilový průmysl, 9C – chemický průmysl, 9D – stavební průmysl, 9E – textilní průmysl, 9F potravinářský průmysl, 9G – zpracovatelský průmysl, 9H – služby, 9I – strojírenství.

Obrázek 11: Graf zaměření firem mimo území obce

Zdroj: Dotazníkové šetření

Na obrázku č. 11 lze vidět, že velmi vysoký vliv mají u malých obcí služby. Služby mají na spolupráci velmi vysoký vliv i u velkých obcí, u kterých má dále velmi vysoký vliv stavební průmysl. Nízký vliv má u malých i velkých obcí automobilový, chemický, stavební, textilní, potravinářský a zpracovatelský průmysl.

Otázka číslo deset měla za úkol zjistit, s jakými podniky mimo území obce, tyto obce nejvíce spolupracují. Tato otázka v průzkumu vyšla podobně jako otázka na spolupracující podniky na území obce, velmi vysoký vliv má u velkých obcí oblast služeb, a také oblast stavebního průmyslu.

Pozn.: 10A – zemědělství, 10B – automobilový průmysl, 10C – chemický průmysl, 10D – stavební průmysl, 10E – textilní průmysl, 10F potravinářský průmysl, 10G – zpracovatelský průmysl, 10H – služby, 10I – strojírenství.

Obrázek 12: Graf spolupráce s firmami mimo území obcí

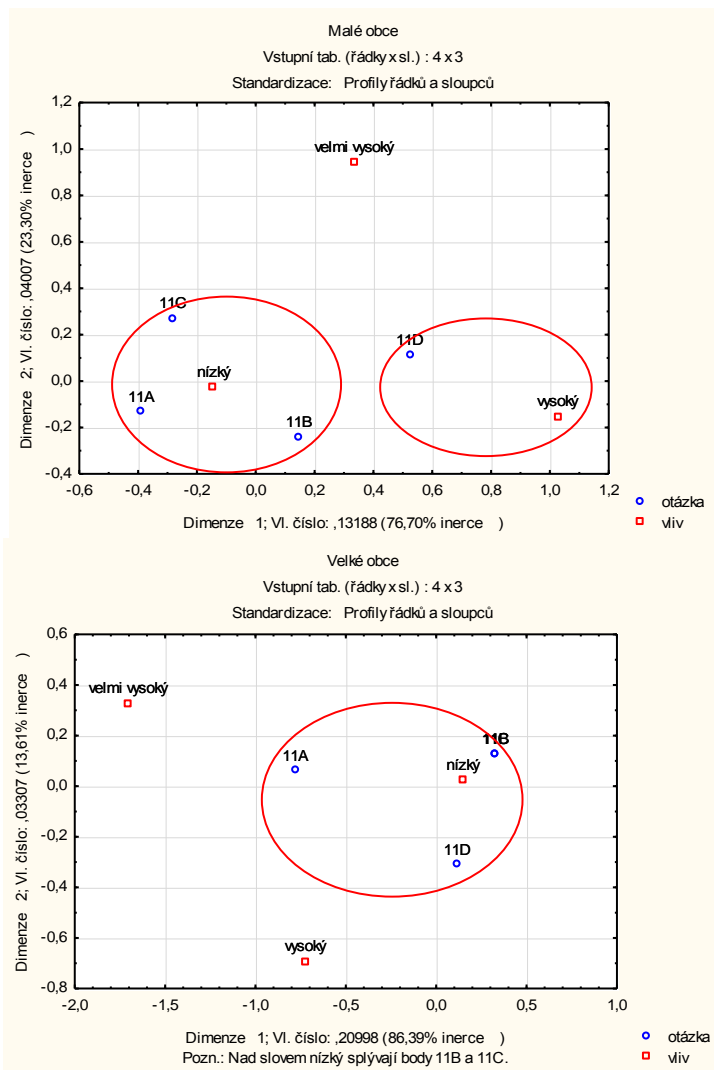
Zdroj: Dotazníkové šetření

Na obrázku č. 12 lze vidět, že velmi vysoký vliv u velkých obcí mají služby. U velkých obcí je také velmi vysoký vliv na spolupráci v oblasti služeb a zároveň je velmi vysoký vliv stavebního průmyslu. Vysoký vliv na spolupráci má u malých obcí zemědělství.

U malých obcí se na pomezí nachází oblast služeb a oblast zemědělství, oblast služeb se nachází mezi velmi vysokým vlivem a nízkým vlivem, oblast zemědělství se na grafu nachází mezi oblastí s nízkým vlivem a oblastí s vysokým vlivem.

Nízký vliv má u malých i velkých obcí automobilový, chemický, stavební, textilní, potravinářský a zpracovatelský průmysl, u velkých obcí se také jedná o zemědělství.

Následující otázka se týkala způsobu spolupráce s podniky mimo území obce, u malých obcí má na spolupráci vysoký vliv poskytnutí služeb zdarma, vše ostatní jak u velkých, tak u malých obcí má na rozhodování o spolupráci spíše nízký vliv.

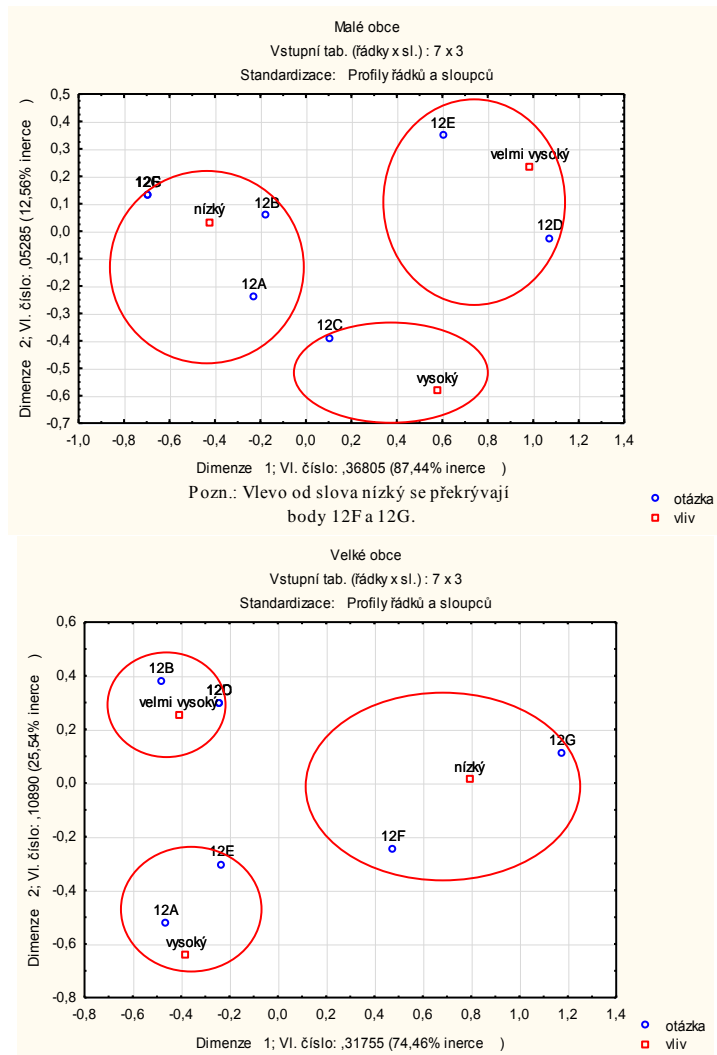
Pozn.: 11A – finanční sponzoring, 11B – poskytnutí vybavení, 11C – poskytnutí vlastních zaměstnanců, 11D – poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek.

Obrázek 13: Graf nejčastějších spolupracujících aktivit

Zdroj: Dotazníkové šetření

Obrázek č. 13 zobrazuje, že největší vliv u malých obcí má poskytnutí služeb zdarma nebo za symbolický poplatek. Nízký vliv má finanční sponzoring, poskytnutí vybavení a poskytnutí vlastních zaměstnanců. U velkých obcí graf zobrazuje, že všechny jmenované způsoby spolupráce mají nízký vliv.

Otázka číslo dvanáct řešila, s jakými organizacemi veřejného sektoru obce nejčastěji spolupracují. Velmi vysoký vliv mají v malých i velkých obcích školská zařízení, u velkých obcí mají také velmi vysoký vliv zařízení pro sport a volný čas.

Pozn.: 12A – kulturní zařízení, 12B – zařízení pro sport a volný čas, 12C – knihovny, 12D – školská zařízení, 12E – zájmová sdružení, 12F – zdravotnictví, 12G – sociální oblast.

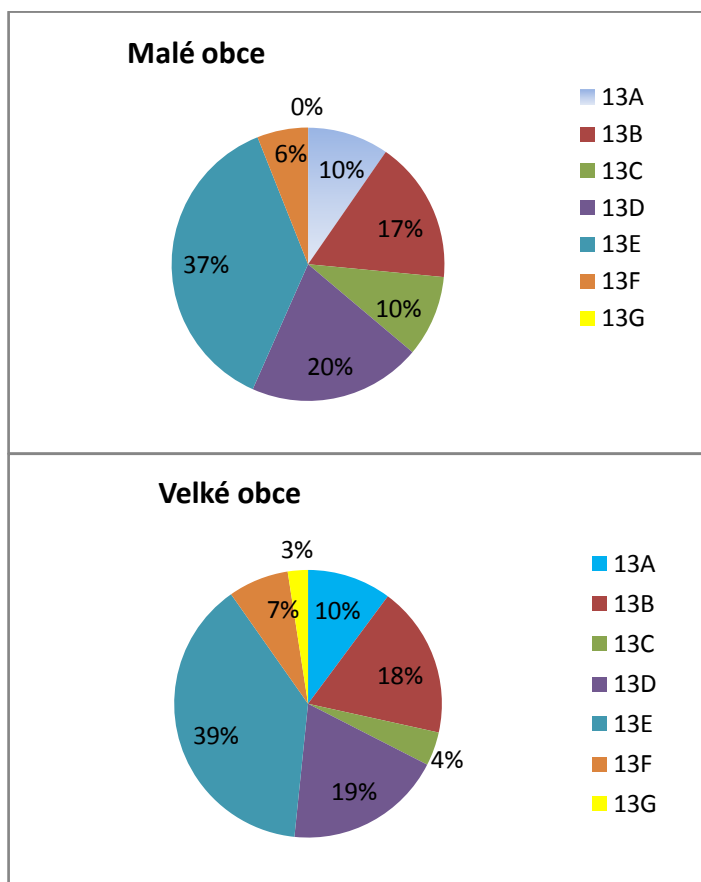
Obrázek 14: Graf spolupráce s organizacemi veřejné správy

Zdroj: Dotazníkové šetření

Z obrázku č. 14 je patrné, že v malých obcích mají velmi vysoký vliv školská zařízení a zájmová sdružení, zde je jasné zaměření na malé děti, kdy se v obcích nachází mateřské a základní školy. Toto zaměření je zřejmé i ve velkých obcích, kde mají mimo školská zařízení vysoký vliv i zařízení pro sport a volný čas. Vysoký vliv mají u malých obcí knihovny, naopak u velkých obcí mají vysoký vliv na spolupráci kulturní zařízení a zájmová sdružení. Nízký vliv na spolupráci v malých obcích mají kulturní zařízení, zařízení pro sport a volný čas a organizace zdravotnictví a sociální oblast. Velké obce nejméně spolupracují s organizacemi zdravotnictví a sociální oblastí.

Další otázka se věnovala množství jednotlivých organizací veřejného sektoru v daných obcích.

Nejpočetnější organizací veřejného sektoru jsou zájmová sdružení a druhou nejpočetnější skupinou jsou školská zařízení.

Pozn.: 13A – kulturní zařízení, 13B – zařízení pro sport a volný čas, 13C – knihovny, 13D – školská zařízení, 13E – zájmová sdružení, 13F – zdravotnictví, 13G – sociální oblast.

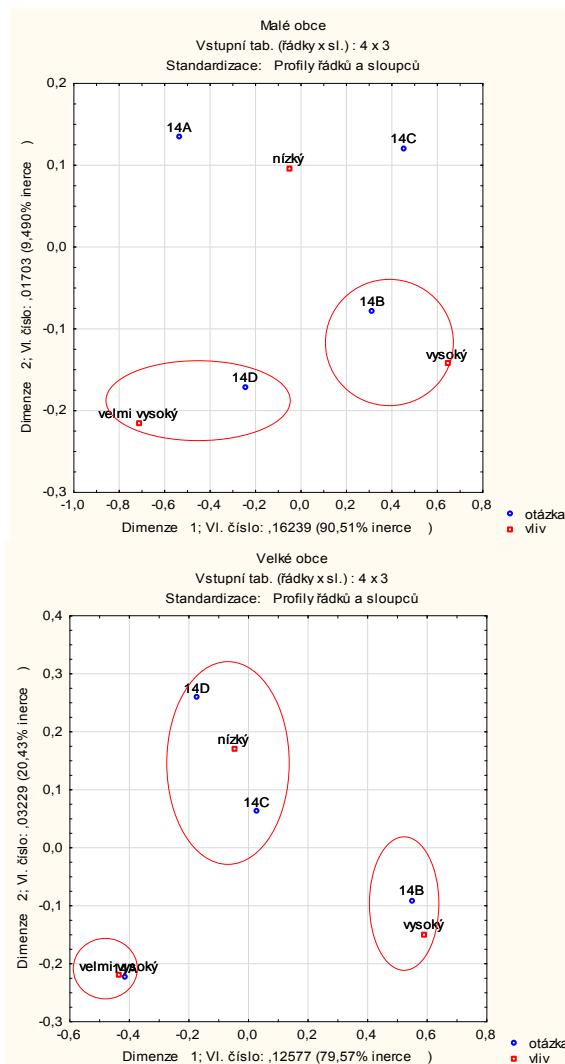
Obrázek 15: Graf podílu organizací veřejného sektoru

Zdroj: Dotazníkové šetření

Na obrázku číslo 15 lze pozorovat, že největší zastoupení mají zájmová sdružení, a to jak u malých, tak u velkých obcí, to samé se týká školských zařízení, která jsou na druhém místě. Tyto dva typy organizací jsou zastoupeny v takové míře, protože obce se snaží zaměřit své aktivity k prospěchu spokojenosti občanů. Také školská zařízení jsou velmi podstatná už jen proto, že je důležité mít školu v dosahu bydliště, aby obyvatelé nemuseli své děti denně dopravovat do vzdálených škol. Třetí nejvíce zastoupenou organizací veřejného sektoru jsou zařízení pro sport a volný čas. Tato oblast je důležitá pro obyvatele jakéhokoliv věku, jedná se o záliby obyvatel, kteří v těchto místech mohou relaxovat. Jako další jsou nejpočetnější kulturní zařízení, následované knihovnami, organizacemi zdravotnictví a u velkých obcí ještě organizacemi v sociální oblasti.

Otázka číslo 14 se týkala nejčastějších způsobů spolupráce mezi obcemi a organizacemi veřejné správy. Možnostmi byl finanční sponzorování, dále poskytnutí vybavení, poskytnutí

vlastních zaměstnanců a poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek. Lze vidět, že malé obce preferují poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek a velké obce preferují finanční sponzoring.

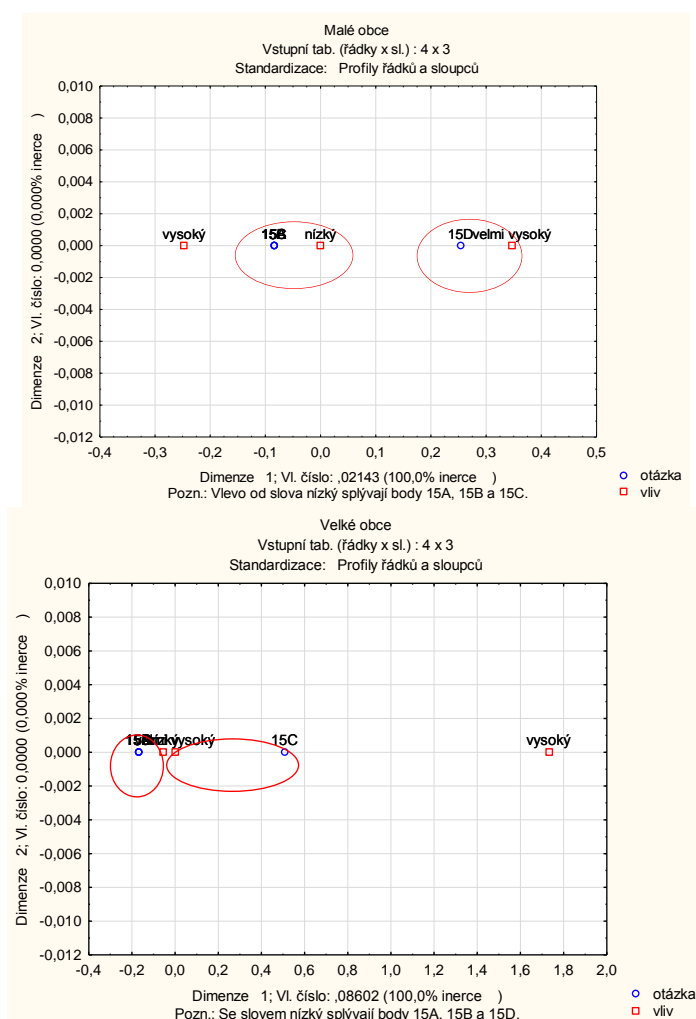
Pozn.: 14A – finanční sponzoring, 14B – poskytnutí vybavení, 14C – poskytnutí vlastních zaměstnanců, 14D – poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek.

Obrázek 16: Graf nejčastějších spolupracujících aktivit

Zdroj: Dotazníkové šetření

Z obrázku 14 lze pro malé obce vyčíst, že velmi vysoký vliv na spolupráci s organizacemi veřejného sektoru má poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek. U velkých obcí má velmi vysoký vliv finanční sponzoring. Vysoký vliv má jak u velkých, tak u malých obcí poskytnutí vybavení. Nízký vliv má u malých obcí finanční sponzoring a poskytnutí vlastních zaměstnanců. Nejnižší vliv na spolupráci u velkých obcí má poskytnutí vlastních zaměstnanců a poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek.

Otázka číslo 15 hodnotila významnost daných způsobů spolupráce. Pro malé obce má velmi vysoký vliv spolupráce s organizacemi veřejné správy poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek, naopak velké obce preferují poskytnutí vlastních zaměstnanců.

Pozn.: 15A – finanční sponzoring, 15B – poskytnutí vybavení, 15C – poskytnutí vlastních zaměstnanců, 15D – poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek.

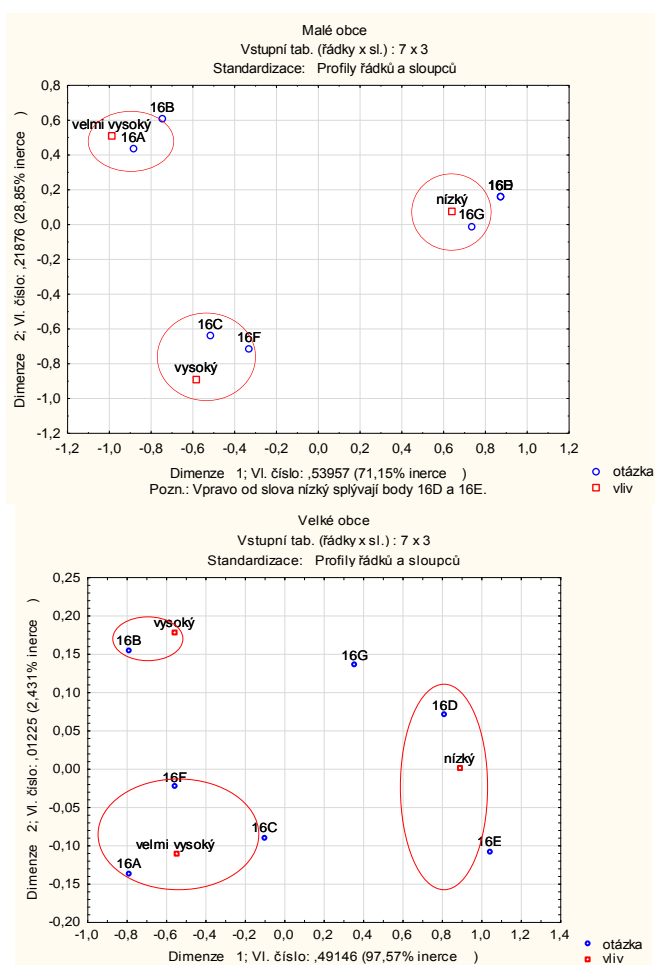
Obrázek 17: Graf zhodnocení významnosti vybraných způsobů spolupráce

Zdroj: Dotazníkové šetření

Z obrázku č. 15 lze vyčíst, že u malých obcí je velmi vysoký vliv spolupráce poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek, u velkých obcí má velmi vysoký vliv poskytnutí vlastních zaměstnanců. Nízký vliv mají pro obce všechny ostatní způsoby spolupráce, jedná se o finanční sponzoring, poskytnutí vybavení a poskytnutí vlastních zaměstnanců, u velkých obcí také poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek.

Otázka číslo šestnáct řešila, s kým obce nejčastěji spolupracují. Velmi vysoký vliv u malých i velkých obcí má spolupráce s dobrovolnými svazky obcí, u velkých obcí se jedná

také o místní akční skupiny a kraj, tyto místní akční skupiny a kraj mají u malých obcí vysoký vliv.

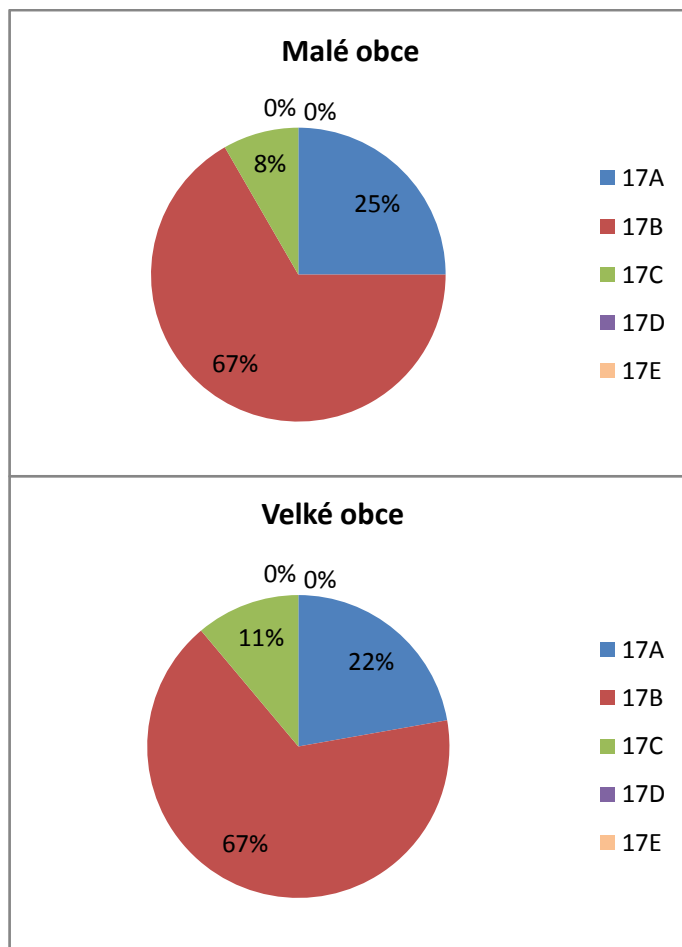
Pozn.: 16A – dobrovolné svazky obcí, 16B – ostatní obce, 16C – místní akční skupiny, 16D – místní agenda 21, 16E – projekt zdravé město, 16F – kraj, 16G – obce v zahraničí.

Obrázek 18: Graf nejčastější spolupráce

Zdroj: Dotazníkové šetření

Obrázek č. 16 znázorňuje, že u velkých i malých obcí mají na spolupráci největší vliv dobrovolné svazky obcí, u malých obcí to je dále spolupráce s ostatními obcemi. U velkých obcí má velmi vysoký vliv také spolupráce s místními akčními skupinami a krajem. Tyto mají u malých obcí vysoký vliv na spolupráci. U velkých obcí má vysoký vliv spolupráce s ostatními obcemi. Nízký vliv na spolupráci má místní agenda 21, projekt zdravé město a obce v zahraničí. Spolupráce s obcemi v zahraničí se u velkých obcí nachází na rozmezí mezi vysokým vlivem a nízkým vlivem.

Další otázka byla zaměřena na to, zda se občany daří zapojovat do kulturních akcí. Nejčastější odpovědí bylo, že spíše ano, druhou nejčastější, jak u malých, tak u velkých obcí, byla odpověď ano.

Pozn.: 17A – ano, 17B – spíše ano, 17C – spíše ne, 17D – ne, 17E – nevím.

Obrázek 19: Graf zapojení občanů do kulturních akcí

Zdroj: Dotazníkové šetření

Z obrázku č. 19 je patrné, že u malých obcí byla nejvýznamnější odpověď spíše ano, tedy že se většinou daří občané do kulturních akcí zapojit, druhou nejčastější odpovědí bylo ano, tedy že se občané zapojují. Jen malé procento malých obcí odpovědělo, že se občané zapojovat spíše nedaří, žádná z obcí neodpověděla, že by se občané nedařilo zapojit do kulturních akcí vůbec. U velkých obcí je situace obdobná, jen s tím rozdílem, že je vyšší procento odpovědí, že se občané spíše nedaří zapojit do kulturních akcí.

ZÁVĚR

Rozvoj chápeme jako kladně hodnocené změny života obyvatel dané obce. Cílem rozvojových aktivit obce je spokojenost obyvatel s možnostmi, které obec nabízí. Ať už se jedná o možnosti kulturního vyžití, zdravotnictví, školství, nebo množství pracovních příležitostí v obcích a jejich okolí.

Cílem této práce byla charakteristika a zhodnocení vztahů a aktivit mezi spolupracující podnikatelskou sférou, místní samosprávou a dalšími místními uskupeními. V práci byly analyzovány socioekonomické přínosy vzešlé z této spolupráce. Dále zde byla zhodnocena spolupráce obcí s organizacemi veřejného sektoru. Tyto cíle byly v práci posuzovány pomocí dotazníkového šetření.

Obce vidí největší přínos ve spolupráci s institucemi v oblasti služeb. Tato oblast je v současné době nejvyhledávanější. Pro obce je tedy vhodné tuto oblast dále rozvíjet a spolupracovat s ní. U malých obcí má přínos také zemědělství, které zde má svůj historický původ. Zemědělství bylo dříve jediným zdrojem obživy obyvatel. U velkých obcí má největší přínos stavební průmysl. Spolupráce probíhá na podobné úrovni jak s podniky na území obcí, tak mimo území obce.

U malých obcí má vysoký vliv na spolupráci s vyjmenovanými odvětvími poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek, zatímco u velkých obcí je spolupráce založena převážně na finančním sponzoringu, který také velké obce preferují. Obdobná situace je i u spolupráce s organizacemi veřejného sektoru, s tím rozdílem, že velké obce by nejraději s těmito organizacemi spolupracovaly pomocí poskytnutí vlastních zaměstnanců.

Z organizací veřejného sektoru obce nejvíce spolupracují se školskými zařízeními. Tyto organizace jsou důležité pro rozvoj dětí. Je důležité mít školské zařízení v blízkosti bydliště, aby bylo snadnější dojíždění. U velkých obcí jsou dále velmi důležitá zařízení pro sport a volný čas a také zájmová sdružení. Zájmová sdružení jsou u obcí zastoupena nejpočetněji z organizací veřejného sektoru. Je tomu tak proto, že lidé potřebují po práci a škole někde relaxovat, města se proto snaží tímto způsobem splňovat potřeby místních obyvatel.

Obce dále ve velké míře spolupracují s dobrovolnými svazky obcí, velké obce také s místními akčními skupinami a kraji.

Z výzkumů dále vyplynulo, že lidé se kulturních a dalších akcí pořádaných obcemi spíše účastní. Je tedy vhodné takovéto akce pořádat, pro nalákání návštěvníků, kteří by mohli navštívit obec častěji. Díky pořádání takových to akcí se obec zviditelní nejen pro místní

občany, ale i pro občany regionu. V případě velkých kulturních akcí se obce stanou vyhledávanými i občany okolních regionů nebo dokonce občany celého státu, či zahraničními turisty.

SEZNAM LITERATURY

1. Berman Group. *Místní ekonomický rozvoj* [online]. 2013 [cit. 2013-07-16]. Dostupné z: http://www.bermangroup.cz/czech/?RUBRIKA=cz_topmenu&PORADI=27
2. GROSPÍČ, J., a kolektiv. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 5. rozšířené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 455 s. ISBN 978-807-3800-864.
3. EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE. *NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1905/2006* [online]. 2006, ze dne 18. prosince 2006 [cit. 2013-08-14]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0024:0055:CS:PDF>
4. CHARBUSKÝ, Miloš. *Veřejná správa: správa měst a obcí*. 2. dopl. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2007. ISBN 978-80-7395-020-0.
5. HEBÁK, Petr a kol. *Vícerozměrné statistické metody (3)*. Vyd. 2. Praha: Informatorium, 2007, 155. ISBN 80-733-3039-3.
6. HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 93 s. ISBN 80-210-3356-8
7. KADEŘÁBKOVÁ, J. a J. PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vydání. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2012, 297 s. ISBN 978-807-3579-104.
8. Local Economic Development: What is Local Economic Development (LED)??. *The World Bank Group* [online]. 2011 [cit. 2013-08-14]. Dostupné z: <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTURBANDEVELOPMENT/EXTLED/0,,contentMDK:20185186~menuPK:399161~pagePK:148956~piPK:216618~theSitePK:341139,00.html>
9. MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2012, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
10. MACHÁČEK, J. *Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0756-0.
11. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Metodika tvorby programu rozvoje obce*. Praha, 2012. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/3fcc621f-52d0-48d1-83c7-e9c65bf700d0/METODIKA-tvorby-rozvoje-obce.pdf>
12. PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-726-1086-4.

13. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
14. PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualizované a rozšířené. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
15. TOTH, Petr. *Financování obcí - sociálně ekonomický rozvoj systému: výstup z projektu GAČR 402/03/1235*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2005, 326 s. ISBN 80-245-0957-1.
16. WOKOUN, René. *Ekonomika v prostoru: svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR*. Praha: Linde, 2008, 189 s. ISBN 978-807-2016-983.
17. Zákon č. 128/2000, o obcích, ve znění pozdějších předpisů
18. ŽÁRSKA, Elena, a kolektiv. *Komunálna ekonomika a politika*. vyd. 1. Bratislava: EKONÓM, 2007, 194 s. ISBN 978-80-225-2293-9.

SEZNAM PŘÍLOH

Dotazník – Principy místního ekonomického rozvoje

Příloha

Dotazník na téma Principy místního ekonomického rozvoje

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentka 3. ročníku Univerzity Pardubice, Fakulty ekonomicko-správní. Nyní píši bakalářskou práci na téma Principy místního ekonomického rozvoje a jejich aplikace na úrovni obcí. Tento dotazník slouží pouze ke sběru informací a dat, které budou použity pouze pro tuto mou práci. Cílem mé práce je charakteristika a zhodnocení vztahů a aktivit mezi spolupracující podnikatelskou sférou, místní samosprávou a dalšími místními uskupeními.

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Dana Filipová

1. **Název obce**

2. **Kraj**

3. **Počet obyvatel vaší obce**

4. **Jakou působnost má daná obec?**

- a) obce 1. kategorie
- b) s pověřeným obecním úřadem,
- c) s rozšířenou působností,
- d) nevím,

5. **Na jakou oblast se převážně zaměřují soukromé firmy na vašem území?** Využijte bodovou škálu.

Zaměřují se nejméně	Zaměřují se nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

zemědělství	5A
automobilový průmysl	5B
chemický průmysl	5C
stavební průmysl	5D
textilní průmysl	5E
potravinářský průmysl	5F
zpracovatelský průmysl	5G
služby	5H
strojírenství	5I
Jiné:	

6. Zhodnoťte spolupráci s interními firmami ve vybraných oblastech: využijte bodovou škálu.

Spolupracují nejméně	Spolupracují nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

zemědělství	6A
automobilový průmysl	6B
chemický průmysl	6C
stavební průmysl	6D
textilní průmysl	6E
potravinářský průmysl	6F
zpracovatelský průmysl	6G
služby	6H
strojírenství	5I
Jiné:	

7. Jakým způsobem s obcí soukromé podniky na jejím území nejčastěji spolupracují? Využijte bodovou škálu.

Spolupracují nejméně	Spolupracují nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

finanční sponzoring	7A
poskytnutí vybavení	7B
poskytnutí vlastních zaměstnanců	7C
poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek	7D
obchodní činnost	7E
přednostní poskytnutí služeb a prací	7F
jiné:	

8. jak byste hodnotili významnost dané činnosti interních firem pro obec? Využijte bodovou škálu.

Spolupracují nejméně	Spolupracují nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

finanční sponzoring	8A
poskytnutí vybavení	8B
poskytnutí vlastních zaměstnanců	8C
poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek	8D
obchodní činnost	8E
přednostní poskytnutí služeb a prací	8F
jiné:	

9. Na jakou oblast se převážně zaměřují firmy, které s obcí spolupracují, ale nenacházejí se na jejím území? Využijte bodovou škálu.

Zaměřují se nejméně	Zaměřují se nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

zemědělství	9A
automobilový průmysl	9B
chemický průmysl	9C
stavební průmysl	9D
textilní průmysl	9E
potravinářský průmysl	9F
zpracovatelský průmysl	9G
služby	9H
Jiné:	

10. Zhodnoťte spolupráci s externími firmami ve vybraných oblastech: Využijte bodovou škálu.

Spolupracují nejméně	Spolupracují nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

zemědělství	10A
automobilový průmysl	10B
chemický průmysl	10C
stavební průmysl	10D
textilní průmysl	10E
potravinářský průmysl	10F
zpracovatelský průmysl	10G
služby	10H
Jiné:	

11. Jakým způsobem s obcí soukromé podniky mimo její území nejčastěji spolupracují? Využijte bodovou škálu hodnocení.

Méně často	častěji
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

finanční sponzoring	11A
poskytnutí vybavení	11B
poskytnutí vlastních zaměstnanců	11C
poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek	11D
jiné:	

12. S jakými organizacemi veřejného sektoru nejčastěji spolupracujete? Využijte bodovou škálu hodnocení.

Spolupracují nejméně	Spolupracují nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

kulturní zařízení	12A
zařízení pro sport a volný čas	12B
knihovny	12C
školská zařízení	12D
zájmová sdružení	12E
zdravotnictví	12F
sociální oblast jiné organizace:	12G

13. Doplňte počet organizací veřejného sektoru v jednotlivých oblastech:

kulturní zařízení	13A
zařízení pro sport a volný čas	13B
knihovny	13C
školská zařízení	13D
zájmová sdružení	13E
zdravotnictví	13F
sociální oblast jiné organizace:	13G

14. Jakým způsobem nejčastěji probíhá spolupráce s organizacemi veřejného sektoru? Využijte bodovou škálu hodnocení.

Méně často	často
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

finanční sponzoring	14A
poskytnutí vybavení	14B
poskytnutí vlastních zaměstnanců	14C
poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek	14D
jiné:	

15. Zhodnoťte významnost dané spolupráce pro obec. Využijte bodovou škálu hodnocení.

Nejméně	nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

finanční sponzoring	15A
poskytnutí vybavení	15B
poskytnutí vlastních zaměstnanců	15C
poskytnutí služeb zdarma či za symbolický poplatek	15D
jiné:	

16. S kým obec nejčastěji spolupracuje? Využijte bodovou škálu.

Nejméně	nejvíce
1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8, 9, 10

dobrovolné svazky obcí	16A
ostatní obce	16B
místní akční skupiny	16C
místní agenda 21	16D
projekt zdravé město	16E
kraj	16F
obce v zahraničí	16G
jiné:	

17. Daří se občany zapojovat do kulturních akcí, či oslav, které obec pořádá?

- a) ano,
- b) spíše ano,
- c) spíše ne,
- d) ne,
- e) nevím,

18.

Jakým směrem byste chtěli, aby se spolupráce dále rozvíjela, v jakých oblastech není v současné době spolupráce ideální?

--

Prostor pro vaše dotazy, připomínky, případně další otázky, které zde byly opomenuty a pro obec jsou ve vztahu k této problematice důležité:

Ještě jednou Vám děkuji za Váš čas věnovaný tomuto dotazníku.
Dana Filipová